

Prezentace Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: **Aneta Friedová**
Studijní program: **Ekonomika a management**
Obor: **Cestovní ruch**
Název práce: **Prezentace Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu**
Cíl práce: **Cílem práce je zjištění spokojenosti návštěvníků s pobytem v Pardubickém kraji a návrhy na zlepšení.**

RNDr. PaedDr. Jaromír Rux, CSc.
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne

.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu RNDr. PaedDr. Jaromíru Ruxovi, CSc. za odborné rady, cenné připomínky, ochotu a trpělivost při vedení mé bakalářské práce. Děkuji také své rodině za podporu, kterou mi vyjadřovala během celého mého studia.

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

**Prezentace Pardubického kraje
z hlediska cestovního ruchu**

Bakalářská práce

Autor: Aneta Friedová

Vedoucí práce: RNDr. PaedDr. Jaromír Rux, CSc.

Jihlava 2013

Abstrakt

FRIEDOVÁ, Aneta: Presentace Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce: RNDr. PaedDr. Jaromír Rux, CSc. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2013. 73 stran.

Tématem bakalářské práce je Presentace Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu. V teoretické části se zabývá charakteristikou kraje a jeho předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Praktická část se skládá z dotazníkového šetření. Cílem je zjistit spokojenost návštěvníků a obyvatel s pobytem v Pardubickém kraji a navrhnout opatření ke zlepšení.

Klíčová slova: Bakalářská práce. Doporučení. Dotazníkové šetření. Kvalita pobytu. Pardubický kraj. SWOT analýza.

Abstract

FRIEDOVÁ, Aneta: Presentation of the Pardubice Region from the point of view of tourism. Bachelor thesis. College of Polytechnics Jihlava. Department of Tourism. Thesis supervisor: RNDr. PaedDr. Jaromír Rux, CSc. Level of professional qualification: Bachelor. Jihlava 2013. 73 pages.

The topic of this bachelor thesis is Presentation of the Pardubice Region from the point of view of tourism. The theoretical part deals with characteristic of Pardubice Region and its preconditions for development of tourism. The experimental part consists of questionnaire survey. The aim is to discover customer and inhabitant satisfaction with their stay in Pardubice Region and to put forward measures for improvement.

Keywords: Bachelor thesis. Measures. Pardubice Region. Questionnaire survey. SWOT analysis. The quality of stay.

Obsah

Abstrakt	8
Obsah.....	9
Seznam ilustrací	11
Úvod	13
1 Charakteristika kraje	14
2 Lokalizační předpoklady.....	15
2.1 Přírodní předpoklady.....	15
2.2 Přírodní památky	16
2.3 Chráněné krajinné oblasti.....	17
2.4 Lázeňství	18
2.5 Kulturně správní předpoklady	19
2.5.1 Hrady a zámky	19
2.5.2 Církevní památky.....	23
2.5.3 Technické památky	24
2.5.4 Lidová architektura	26
2.5.5 Památníky a pomníky.....	26
2.5.6 Kulturní zařízení a akce.....	27
2.5.7 Sportovní a zábavní akce.....	28
3 Realizační předpoklady.....	30
3.1 Dopravní předpoklady.....	30
3.2 Materiálně technické předpoklady.....	31
4 Dotazníkové šetření	33
4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	33
5 Shrnutí.....	57
6 SWOT analýza	58

Závěr.....	60
Seznam použitých zdrojů.....	63
Přílohy	68

Seznam ilustrací

Obrázky

Obr. 1: Turistické oblasti Pardubického kraje [1].....	14
Obr. 2: Pastvinská přehrada [2].....	16
Obr. 3: Kunětická hora [3].....	19
Obr. 4: Zámek Pardubice [4].....	20
Obr. 5: Nové Hrady [5].....	22
Obr. 6: Kostel sv. Bartoloměje [6].....	23
Obr. 7: Pardubický perník [7].....	24
Obr. 8: Winternitzovy mlýny [8].....	25
Obr. 9: Emil Holub [9].....	28

Grafy

Graf 1: Kde se nachází místo Vašeho trvalého bydliště?.....	33
Graf 2: Po kolikáté jste v Pardubickém kraji?.....	34
Graf 3: Jaký je hlavní účel Vaší cesty?.....	35
Graf 4: Kde jste se informoval(a) o Pardubickém kraji a jeho turistických atraktivitách?.....	36
Graf 5: Jak je Vaše cesta zajištěna?.....	37
Graf 6: S kým cestujete?.....	38
Graf 7: Jaké události/památky jste během své cesty navštívil(a)?.....	39
Graf 8: Jaké místo v Pardubickém kraji podle Vás stojí za návštěvu?.....	40
Graf 9: Jaké místo nesplnilo Vaše očekávání?.....	41
Graf 10: Jak dlouho se v kraji zdržíte?.....	42
Graf 11: Jaké ubytování jste zvolil(a)?.....	43

Graf 12: Kvalita ubytování odpovídala ceně.....	44
Graf 13: Stravujete se během pobytu v kraji v restauračních zařízeních?.....	45
Graf 14: Jak byste ohodnotil(a) obsluhu a služby poskytované stravovacím zařízením?.....	46
Graf 15: Zdají se Vám ceny za poskytované služby v kraji vysoké?.....	47
Graf 16: Jak celkově hodnotíte návštěvu Pardubického kraje?.....	48
Graf 17: Myslíte si, že v budoucnu znovu využijete služeb Pardubického kraje?.....	49
Graf 18: Souhlasíte s tvrzením, že Pardubický kraj je v porovnání s ostatními kraji turisticky atraktivní?.....	50
Graf 19: Jaké má podle Vás Pardubický kraj přednosti?.....	51
Graf 20: V čem spočívají nedostatky Pardubického kraje?.....	52
Graf 21: Pohlaví.....	53
Graf 22: Věková skupina.....	54
Graf 23: Nejvyšší dosažené vzdělání.....	55
Graf 24: Současné ekonomické zařazení.....	56

V případě, že není uveden zdroj, je ilustrace prací autora.

Úvod

Tématem bakalářské práce je „Prezentace Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu“. Toto téma jsem zvolila, protože Pardubický kraj je region, kde jsem se narodila a kde žiji. Je to region, který je mi blízký a kam se budu vždy ráda vracet. Ačkoliv je Pardubický kraj nejméně navštěvovaným krajem České republiky vůbec, považuji ho za oblast, která má každému co nabídnout. Na své si zde přijdou milovníci přírody, kultury i sportu. Za zmínku stojí také historie, která se zde psala. Je to mimo jiné právě Pardubický kraj, kde za 2. světové války působila výsadková skupina Silver A, a kde se konaly přípravy atentátu na Heydricha. Kromě toho je kraj spojen s mnoha významnými rodáky. Na svět zde přišli např. Josef Gočár, Arnošt z Pardubic, Jan Kašpar, Josef Ressel, Bedřich Smetana, bratřenci Veverkovi, Emil Holub, Bohuslav Martinů, Prokop Diviš, Jan Perner, František Filipovský nebo Dominik Hašek.

Tato práce se bude skládat z části teoretické a praktické.

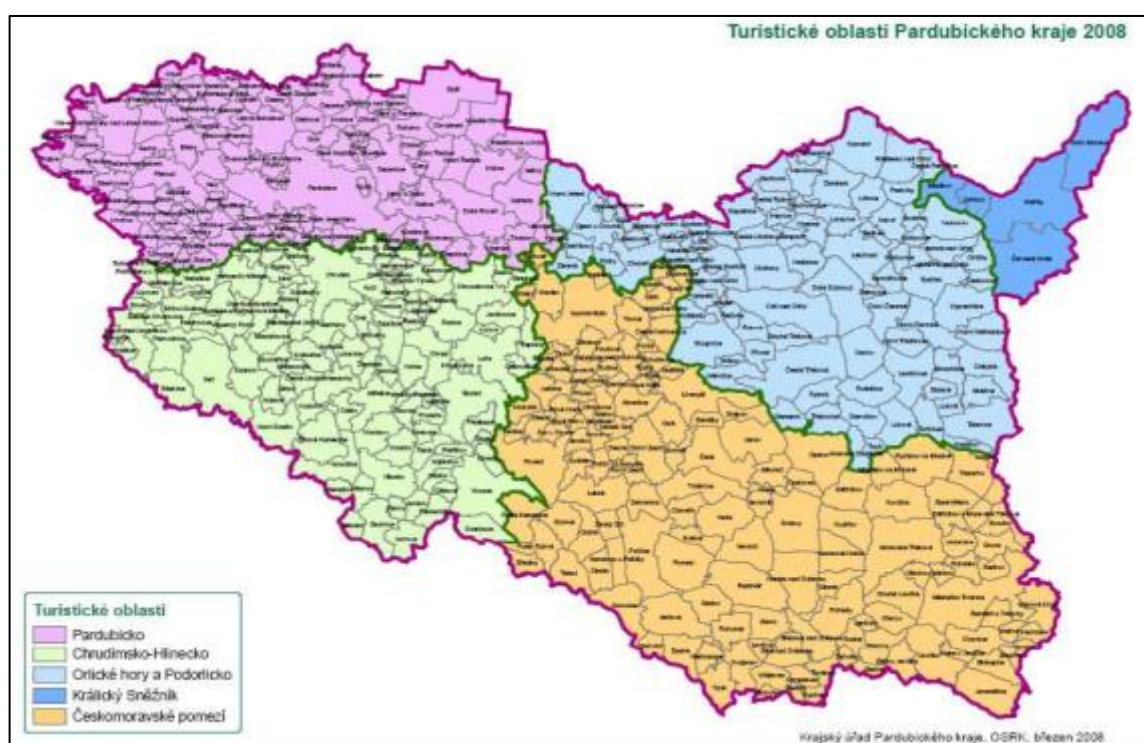
V teoretické části Vás seznámím s obecnou charakteristikou Pardubického kraje a jeho předpoklady k rozvoji cestovního ruchu. Mezi přírodní předpoklady zařadím přírodní památky, chráněné krajinné oblasti a lázeňství. V kapitole kulturně správních předpokladů představím významné hrady a zámky, církevní a technické památky a také se zmíním o lidové architektuře, památnících a akcích spojených se sportem či kulturou, které je možné v Pardubickém kraji navštívit. Teoretickou část uzavřu realizačními předpoklady, kde zanalyzuji dopravu a materiálně technickou základnu.

Praktická část bude vytvořena pomocí dotazníkového šetření. Dotazník bude umístěn na internetu a některým respondentům bych jej chtěla předložit osobně. Cílem tohoto šetření bude zjištění spokojenosti návštěvníků a obyvatel s pobytem v Pardubickém kraji. Odpovědi vyhodnotím pomocí grafů a na základě zjištěných informací sestavím SWOT analýzu. V závěru práce navrhu opatření, která by měla vést ke zvýšení spokojenosti s pobytem a ke zvýšení návštěvnosti Pardubického kraje.

1 Charakteristika kraje

Pardubický kraj leží převážnou většinou ve východních Čechách a západní část zasahuje také na území Moravy [David, Soukup, 2011, s. 6].

Sousedí s kraji Královehradeckým, Olomouckým, Jihomoravským, Vysočinou a Středočeským a na severovýchodním okraji tvoří státní hranici s Polskem. Společně s Královehradeckým a Libereckým krajem vytváří v rámci strategie České republiky tzv. NUTS 2 – Severovýchod [Ekotoxa, © 2011] a je rozdělen na pět turistických oblastí: Českomoravské pomezí, Pardubicko, Chrudimsko-Hlinecko, Orlické hory a Podorlicko a Králický Sněžník [CzechTourism, © Copyright 2005-2013].

Obr. 1: Turistické oblasti Pardubického kraje

Ve srovnání s ostatními kraji České republiky vč. hlavního města Prahy zaujímá Pardubický kraj svou rozlohou 4 519 km² desáté místo. Tvoří tak necelých 6 % území státu. [Ekotoxa, © 2011]

Podle Českého statistického úřadu žilo k 30. 9. 2012 na území Pardubického kraje 516 383 osob. Je tedy čtvrtým krajem České republiky s nejmenším počtem obyvatel. Nejlidnatějším okresem jsou Pardubice, následují okresy Ústí nad Orlicí, Svitavy

a Chrudim. V porovnání se začátkem roku 2012 klesl celkový počet obyvatel o 28 osob. Jediným okresem, kde počet obyvatel vzrostl, byly Pardubice, a to zejména díky migraci obyvatel. [Český statistický úřad, © 2013a]

Pardubický kraj má velký podíl na českém průmyslu. Významné jsou zejména elektrárny Opatovice a Chvaletice, ale nachází se zde také množství dalších podniků z oblasti průmyslu potravinářského (Pardubický perník), strojírenského (Karosa Vysoké Mýto), chemického (Paramo, Synthesia), textilního, oděvního, kožedělného nebo elektrotechnického (ETA Hlinsko). Poloha Pardubického kraje v oblasti Polabí velmi prospívá zemědělství. Pěstují se zde zejména obiloviny, řepa, kukuřice, brambory či řepka olejka. [Šára, © 2007-2012]

2 Lokalizační předpoklady

2.1 Přírodní předpoklady

Pardubický kraj je z geografického hlediska velmi členitý – ze všech krajů České republiky má největší rozdíly v nadmořské výšce. Nejnižším bodem je ve výšce 202 m n. m. hladina Labe u Kojic na západní hranici kraje, nejvyšším bodem je potom Králický Sněžník s nadmořskou výškou 1 423 m, což představuje jedno z nejvyšších míst v ČR. [Bartoš, Šebek, 2004, s. 6]

Horopisně je kraj součástí Českého masivu, většinu území tvoří pahorkatiny a vrchoviny, které směrem k severu a západu přecházejí do polabských nížin [David, Soukup, 2011, s. 6].

V oblasti Králického Sněžníku se území dělí na tři evropská úmoří: **Severní** (Labe a jeho přítoky Loučná, Chrudimka, Orlice a Doubrava), **Černé** (např. Svitava, Svratka, Morava) a **Baltské**, do kterého patří menší toky [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]].

V kraji se nachází několik rybníků a vodních nádrží [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]]. Největší z nich jsou přehrady Seč a Pastviny a Bohdanečský rybník [Ekotoxa, © 2011].

Obr. 2: Pastvinská přehrada

Kraj je rozdělen na 11 klimatických oblastí s různými teplotními a srážkovými podmínkami, které se vzhledem k členitosti povrchu liší. Nejchladnějšími oblastmi a oblastmi s největším potenciálem pro rozvoj lyžařských středisek jsou Orlické hory, Králický Sněžník a jižní část turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko. Nejvyšší teploty jsou naopak dosahovány na Pardubicku, na severu Chrudimska-Hlinecka a v okolí Českomoravského pomezí. Zbývající části kraje lze zařadit do oblasti s mírně teplým podnebím. [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]]

2.2 Přírodní památky

Polabí

Polabí proslulo již v 15. století jako krajina rybníků. Při jejich stavbě byly využívány zejména vhodné terénní podmínky rovinaté krajiny bohaté na vodní toky. Mezi největší stavby patří např. rybník Bohdanečský, Čeperka nebo Oplatil, které v polovině 16. století zatápěly i několik stovek hektarů půdy. Pro regulaci přívodu vody do těchto rybníků byly vytvářeny umělé vodní kanály, jejichž síť je krajina protkána. Většinu někdejší velkých rybníků dnes připomínají už jen mohutné hráze mezi lesy a poli, ale kanály se dochovaly a jsou stále funkční. [Mlejnková, 2001, s. 86]

Králický Sněžník

Králický Sněžník leží v severovýchodním výběžku Pardubického kraje, a protože jím prochází hlavní evropské rozvodí, je nazýván „Střechou Evropy“ [Mlejnková, 2001, s. 87].

V roce 1990 byl vyhlášen národní přírodní rezervací a v rámci NATURA 2000 byl zařazen mezi evropsky významné lokality. Důvodem je zejména zachovalost vegetace. [David, Soukup, 2011, s. 111]

Z nejvyšších vrcholů pohorí je možné dohlédnout na Hrubý Jeseník, Orlické hory, Kladskou kotlinu v Polsku a za dobrého počasí také na Beskydy, Krkonoše nebo Olomouc [David, Soukup, 2011, s. 111].

Toulovcovy maštale

Toulovcovy maštale jsou nejznámější částí přírodní rezervace Maštale a leží nedaleko Skutče. Tato lokalita, tvořená pískovcovými útvary, které byly modelované vodní a větrnou erozí, je jediným skalním městem v jižní části východních Čech. Milovníci turistiky ocení, že celá oblast je protkána sítí značených turistických i cykloturistických tras. [David, Soukup, 2011, s. 154, 262]

2.3 Chráněné krajinné oblasti

Železné hory

CHKO Železné hory se rozkládá na ploše 284 km² podél jihozápadní hranice kraje, kde sousedí s CHKO Žďárské vrchy. Byla založena r. 1991 díky malebnosti a vyváženosti krajiny se stopami lidské činnosti. [David, Soukup, 2011, s. 308-310]

K rekreaci je možné využít přehrady Seč, nad kterou se rozkládá přírodní rezervace Oheb se stejnojmennou hradní zříceninou [Mlejnková, 2001, s. 86].

Žďárské vrchy

Žďárské vrchy se rozkládají na území dvou krajů – Pardubického a Vysočiny a chráněnou krajinnou oblastí byly vyhlášeny již v roce 1970. Z památek ležících v pardubické části CHKO lze uvést např. skanzen Vysočina s Veselým Kopcem

nebo Betlém v Hlinsku. Významný je také Lucký vrch, poskytující krásný výhled do celé oblasti nebo skalní útvar Rybenské Perničky. [David, Soukup, 2011, s. 308]

Orlické hory

Orlické hory zasahují do Pardubického kraje svým jižním okrajem. Zachovalý krajinný ráz s hřebenem hor byl roku 1969 prohlášen za chráněnou krajinnou oblast. [Mlejnková, 2001, s. 86-87]

Pro Orlické hory jsou typická hluboká, úzká a skalnatá údolí řek, z nichž nejznámější je zřejmě Zemská brána s kamenným mostem [David, Soukup, 2011, s. 178-179].

2.4 Lázeňství

Lázně Bohdaneč

Historie lázní v Bohdanči se datuje na konec 19. století, kdy zde začal místní rodák dr. Jan Veselý využívat k léčbě bohatá ložiska rašeliny a roku 1897 založil v objektu bývalého pivovaru slatinné lázně, tehdy známé pod názvem Anežčiny. Popularita lázní se zvyšovala díky výhodné poloze nedaleko Pardubic a úspěšným léčbám kloubního a svalového revmatismu. Městská i lázeňská architektura byla významně ovlivněna Josefem Gočárem, jehož dílem je i lázeňský pavilon. Roku 1914 vytryskl z vrtu artéské studny pramen alkalicko-železité vody o teplotě 21 °C, který je dodnes používán při koupelích a zábalech. Status lázeňského města získala Bohdaneč v roce 1963 a v roce 1980 byl oficiální název změněn na Lázně Bohdaneč. Dnes zde mohou lidé trpící zánětlivými revmatologickými onemocněními, artrózou nebo bolestivými stavy pohybového ústrojí využít nejrůznější druhy léčebných prostředků, jako jsou uhličitě, slatinné, perličkové, sirné, vířivé, jodové a bylinné koupele, masáže, parafinové zábaly, rehabilitace, elektroléčba nebo vodoléčba. [David, Soukup, 2011, s. 129-131]

2.5 Kulturně správní předpoklady

2.5.1 Hrady a zámky

Kunětická hora

Sedm kilometrů severovýchodně od Pardubic leží vrch vulkanického původu se starobylým hradem nazvaným Kunětická hora, mezi místními známým jako „Kuňka“. Tento hrad je dominantou a symbolem kraje a patří mezi národní kulturní památky. Hrad byl postaven r. 1421 Divišem Bořkem z Miletínka jako středisko jeho panství. Vilém z Pernštejna později hrad přestavěl v mohutnou gotickou pevnost. Pernštejnové se ale později přesunuli na pardubický zámek a hrad pozbyl svého významu. Při obléhání Švédy v 17. století byl hrad vyplněn a vypálen a od té doby je spíše zříceninou. Do r. 1920 zde navíc probíhala těžba kamene, která výrazně poškodila jednu stranu hory. Na konci 19. století zesílily snahy o záchranu hradu a z velké části opravený hrad patřil až do 2. světové války mezi nejnavštěvovanější v Čechách. [Broncová, 1999, s. 70-71]

Roku 1953 se stal hrad majetkem státu a kvůli rekonstrukci byl od 70. let do roku 1993 pro veřejnost uzavřen. Dnes slouží interiéry k výstavním účelům a pravidelně se zde konají hudební, historická i divadelní představení. [Galileo Corporation, © 2013a]

Obr. 3: Kunětická hora

Pardubice

Dominantním místem města Pardubic je zámek – původní tvrz z konce 13. století, která byla za vlády pánů z Pardubic v polovině 14. století přestavěna na gotický vodní hrad. Od konce 15. století byl zámek majetkem Viléma z Pernštejna, který zahájil rozsáhlou goticko-renesanční přestavbu. [David, Soukup, 2011, s. 183]

V r. 1560 se stal zámek majetkem královské komory, v 18. století ztratil na svém reprezentačním významu a užíval se pouze pro hospodářské účely, částečně byl přeměněn na byty. Až v první polovině 20. století byl zámek odkoupen a opraven Muzejním spolkem. Vnější zámecké nádvoří je ze tří stran obklopeno bývalými hospodářskými budovami, kde kdysi stával i zámecký pivovar. [Broncová, 1999, s. 54-55]

V březnu letošního roku byla po 35 letech otevřena návštěvníkům zrekonstruovaná kaple z přelomu 15. a 16. století [Český rozhlas, © 1997-2013].

Spojnicí zámku s městem byl tzv. Příhrádek, dlouhá hráz, přes kterou vedla jediná přístupová cesta. Šlo o opevněné předbraní a současně o hospodářské zázemí správy panství. Nachází se zde také dochovaná sýpka z 2. poloviny 18. století. [Broncová, 1999, s. 54]

Obr. 4: Zámek Pardubice

Litice nad Orlicí

Zhruba 8 km západně od Žamberka leží hrad Litice. Byl založen v meandru řeky Divoké Orlice ve 13. století rodem Drslaviců, kteří ho pojmenovali po svém dalším sídle u Plzně. V 15. století patřil objekt Jiřímu z Poděbrad, který provedl rozsáhlou rekonstrukci, kdy bylo přistavěno předhradí, nové brány a také hranolová věž. V r. 1495 hrad koupil Vilém z Pernštejna, jehož hlavním sídlem byl však sousední Potštejn, a tak litický hrad chátral. Jižní palác a věž se dočkaly opravy až roku 1776. Dnes si mohou návštěvníci prohlédnout malou expozici, projít branou s reliéfy nebo vystoupit na věž, která nabízí nádherný výhled do okolí. [David, Soukup, 2011, s. 142]

Slatiňany

Zámek Slatiňany byl postaven okolo roku 1580 na místě gotické tvrze ze 14. století a je tvořen trojkřídlou renesanční budovou. Během třicetileté války byl zámek zpuštěn a nakonec prodán v dražbě. V polovině 19. století byl upraven do dnešní romantické novogotické podoby. [David, Soukup, 2011, s. 236]

Roku 1947 bylo do zámku přemístěno sídlo hipologického muzea, které je evropským unikátem. Je zde k vidění téměř 2 100 exponátů zaměřených na historii chovu koní – obrazy, grafiky, porcelán, plastiky, gobelíny, postroje či sedla. Součástí zámku je anglický park s výběhem starokladrubsých vraníků a koní Převalského. [Mlejnková, 2001, s. 83]

Litomyšl

Litomyšlský renesanční zámek vznikl na místě dřívějšího slovanského hradiště přestavbou hradu Slavníkovců. Stavba započala v roce 1568 a trvala 13 let. Během rekonstrukce byla na fasádách a štítech vytvořena psaníčková a figurální sgrafita a na hlavním nádvoří byly vyobrazeny dva bitevní výjevy. Za majitelů Trauttmansdorffů byl zámek upraven do barokního stylu a po požáru v roce 1775 bylo přistavěno unikátní zámecké divadlo. Posledními majiteli byli Thurn-Taxisové, kterým byl ale po válce majetek zkonfiskován. Roku 1962 byl zámek vyhlášen Národní kulturní památkou a roku 1999 se dostal na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. [Galileo Corporation, © 2013b]

V zámeckém pivovaru je veřejnosti zpřístupněna světnice, ve které roku 1824 přišel na svět skladatel Bedřich Smetana. Od roku 1912 je zde umístěna jeho pamětní deska. [David, Soukup, 2004, s. 183]

Nové Hrady

Zámek Nové Hrady byl vystavěn v rokokovém slohu v letech 1774-1777 hrabětem J. A. Harbuvaletem de Chamaré ve stylu francouzských letních sídel. Pro svou unikátnost a umístění v uměle vybudovaném přírodním komplexu je nazýván „České Versailles“ nebo „Malý Schönbrunn“. [Mlejnková, 2001, s. 84]

Zámek má obdélný půdorys, ve velké vstupní hale se nachází samostatná schodiště, která odtud směřují do každého zámeckého křídla. Působivý je už vstup do zámku, kdy se prochází monumentální branou, která byla vyzdobena sochařem Vítem Čermákem a kameníkem Ignácem Vichem v r. 1783. Anglickým parkem s křížovou cestou z r. 1767 je potom možné dojít ke zřícenině původního gotického hradu z poloviny 15. století. [David, Soukup, 2011, s. 172]

Obr. 5: Nové Hrady

2.5.2 Církevní památky

Kostel sv. Bartoloměje v Pardubicích

O kostele sv. Bartoloměje se píše již v první zmínce o Pardubicích z roku 1295. Zároveň s klášterem cyriaků z roku 1421 byl však zničen husity. Teprve téměř o 100 let později, byl za Viléma z Pernštejna postaven chrám nový. Předpokládalo se, že stojí na místě původním, ale během archeologického výzkumu nebyly žádné starší základy

Obr. 6: Kostel sv. Bartoloměje

nalezeny. Dodnes je tak záhadou, kde původní kostel stával. Chrám byl původně vybudován jako pernštejnské mauzoleum, ačkoliv je tu pochovaný pouze jediný člen rodu, a to Vojtěch, který zemřel r. 1534. Důkazem o účelu stavby je nápis z roku 1519 na severním portálu, jenž je nejstarší renesanční památkou ve městě. Původním hlavním vstupem do chrámu býval kamenný most nad městskou strouhou. Západní stěna plnila funkci hradební zdi. Po velkém požáru města v 16. století byly vestavěny empory a v roce 1912 byl kostel na západní straně prodloužen o předsíň s novým hlavním vchodem.

Plastická výzdoba je od V. Amorta. Oltářní obraz

Umučení sv. Bartoloměje, namalován slezským malířem M. L. Willmannem, byl pro chrám zakoupen v roce 1787 a patří mezi nejcennější památky. Před oltářem uprostřed kněžiště se nachází renesanční náhrobek Vojtěcha z Pernštejna z bílého mramoru. *K nejstaršímu vybavení kostela patří bronzová křtitelnice z roku 1515. Vchod do sakristie má gotický portál doplněný renesančním malířským orámováním.* Vedle kostela stojí původní zvonice s památníkem s 226 jmény pardubických občanů padlých v 1. světové válce. [Broncová, 1999, s. 56-57]

Poutní místo Hora Matky Boží u Králík

Barokní komplex Hora Matky Boží se skládá z kláštera a poutního kostela Nanebevzetí Panny Marie, který byl vystavěn na přelomu 17. a 18. století. Kostel je vyzdoben v pseudorenesančním stylu, sochy i oltáře jsou vyřezávány z limbového dřeva. Na předním nádvoří stojí kaple Svatých schodů, která je kopií schodiště z hradu

Antonia v Jeruzalémě. [Mlejnková, 2001, s. 84] Zajímavostí je, že po tomto schodišti se smělo stoupat pouze po kolenou [David, Soukup, 2011, s. 60-61].

Z nedalekých Králík vede ke klášteru lipová alej, na jejímž konci se nám otevírá nádherný výhled na okolí, vč. Králického Sněžníku a zalesněný masiv Jeřábu. [David, Soukup, 2011, s. 60-61]

2.5.3 Technické památky

Perníkářství

Výroba perníku je pevně spjata s Pardubicemi, ne nadarmo se jim proto říká „město perníku“. První zmínky o perníkářském řemesle pochází už z roku 1515, ale první

Obr. 7: Pardubický perník

místní perníkářský cech byl založen teprve v roce 1608. Tehdy patřilo toto řemeslo k jednomu z nejvýnosnějších. Prosperita pokračovala i na počátku 20. století, kdy byla založena firma Melartos, vyrábějící kromě perníku i čokoládu a jiné cukrovinky. Perníky tohoto podniku byly s úspěchem vyváženy do Polska, Německa, Velké Británie i Austrálie. [Broncová, 1999, s. 151, 159-160]

Kromě továrny Melartos, existovaly i jiné podniky orientující se na výrobu perníku. Byla to např. Mellekta, jejíž specialitou byly marcipánové a medové perníky, nebo firmy Langer a spol. a KaPo. Během války fungovalo v Pardubicích celkem šest továren na perník, v nichž pracovalo 500 zaměstnanců. [Broncová, 1999, s. 151, 159-160]

V současné době se výroba perníku uskutečňuje ve čtyřech pardubických firmách a tato pochoutka stále patří mezi žádané výrobky jak doma, tak v zahraničí [Sdružení Pardubický perník, © 2007].

V roce 2008 byl Pardubický perník zapsán do registru chráněných zeměpisných označení a označení původu v Evropské unii [Firma Novotný, © Copyright 2013].

Pardubickému perníku je také věnováno Muzeum perníku a pohádek, které se nachází v objektu původního loveckého zámku pod hradem Kunětická hora. Výklad je poskytován zábavnou formou pro děti i dospělé, přičemž se vždy přizpůsobuje složení konkrétní skupiny. Návštěvníci se zde mohou dozvědět něco o historii

loveckého zámku a samotného perníkářského řemesla a pardubického perníku nebo si prohlédnout vyřezávané formičky a perníkové exponáty. [Muzeum perníku, 1998-2013]

Winternitzovy mlýny

Pardubické automatické mlýny byly první prací architekta Josefa Gočára na území města. Výstavba probíhala v letech 1909-1911 pro továrníckou rodinu Winternitzů na pravém břehu řeky Chrudimky. [Hlušíčková, 2003, s. 20-21]

Budova byla vytvořena z tmavých a světlých spárových cihel, které tvoří ornamentální vzorce a je zakončena střechou se štítiky v podobě vlaštovčího ocasu [Broncová, 1999, s. 67].

Až do loňského roku památka plnila svůj původní účel, dnes je však na prodej a uvažuje se o jeho dalším využití, např. vybudování bytů, koncertního sálu nebo nového magistrátu.

Obr. 8: Winternitzovy mlýny

Opatovický kanál

Vodní dílo Opatovický kanál byl vybudován v 15. století Vilémem z Pernštejna a jeho účelem bylo přivádět vodu z Labe do tehdy rozsáhlé rybniční soustavy [Hlušíčková, 2002, s. 525].

Kanál, měřící 32,5 km, začíná u Vysoké nad Labem a zpět do Labe vtéká u obce Semín, kde je dodnes k vidění jeden z původních akvaduktů. V minulosti byl kanál také součástí bohdanečského dřevěného vodovodu. [David, Soukup, 2011, s. 177]

2.5.4 Lidová architektura

Skanzen Veselý Kopec

Skanzen Veselý Kopec je součástí Souboru lidových staveb Vysočina, který představuje lidovou architekturu z oblasti českomoravského pomezí a Železných hor a jedná se o jedinou rozsáhlejší expozici lidového stavitelství v přírodě na území východních Čech. Zvláštností je, že jednotlivé expoziční celky Souboru lidových staveb se nacházejí v několika osadách obce Vysočina a ve městě Hlinsku. [Pekárek, © 2000-2007]

Je to právě Veselý Kopec, který je nejznámější a na lidovou architekturu nejbohatší. Je zde k vidění na 30 původních volně rozptýlených objektů, představujících prostředí a způsob života venkovanů v 19. a 20. století. Jako příklad je možno uvést roubený vodní mlýn s varnou povidel z roku 1580, skromnou chalupu bezzemka, sušárnu lnu, tzv. pazdernu nebo malý roubený objekt se šindelovou sedlovou střechou. V průběhu roku se ve skanzenu koná řada akcí s ukázkami činností a lidových obyčejů jako je masopustní průvod (průvody na Hlinecku jsou zapsány do seznamu UNESCO), Veselokopecký jarmark, výroba vánočních ozdob, Hrnčířská sobota apod. [David, Soukup, 2011, s. 282]

2.5.5 Památníky a pomníky

Ležáky

Pietní místo a památník odboje proti nacismu leží na místě zlikvidované obce Ležáky přibližně 7,5 km od Skutče. Ležáky bývaly kamenickou osadou, která za 2. světové války sloužila jako úkryt výsadkové skupiny Silver s radiostanicí Libuše, vyslané z Londýna. Poté, co byl spáchán atentát na Reinharda Heydricha, byla obec vypálena a domy srovnány se zemí. Dospělí byli zastřeleni, část dětí odvečena do Německa. Na rozdíl od Lidic, dnes už Ležáky nežijí jako normální ves. Je zde umístěn pomník v podobě obelisku, v roce 1970 byl vybudován skromný památník se stálou expozicí a na místech, kde stála jednotlivá stavení, jsou umístěny kamenné pomníčky se jmény původních obyvatel. [David, Soukup, 2011, s. 137]

Zámeček

Tzv. Zámeček stojí v severní části Pardubiček, místní části Pardubic. Budova byla vystavěna v r. 1885 jako vila pro hraběte Jiřího Larische-Mönnicha, která mu sloužila k občasným pobytům během parforsních honů a Velké pardubické. Po roce 1897 vystřídala několik majitelů a v r. 1937 ji odkoupilo město Pardubice. Později zde sídlila část vojenského jezdeckého učiliště a po německé okupaci v r. 1939 se Zámeček proměnil na vojenský objekt. Usadil se zde prapor záložního policejního pluku Böhmen, tzv. Schutzpolizei, který tu zůstal až do r. 1944. V té době se areál do české historie zapsal černým písmem. V místní zámecké oboře byla policejní jednotkou zřízena cvičná střelnice, která se za heydrichiády proměnila na popraviště gestapa. Před mělkou muldou byly zaraženy tři dřevěné kůly, k nimž byli odsouzení přivazováni a střílení popravčí četou. Těla popravených byla potom spalována v pardubickém krematoriu a popel vsypán do Labe. Od 3. června do 9. července 1942 zde zemřelo 194 osob z východních Čech, mezi nimiž bylo i 33 obyvatel Ležáků. Roku 1949 zde byl Svazem osvobozených politických vězňů zřízen památník a pískovcový reliéf se třemi svislými sloupy. V současné době slouží objekt firemní administrativě firmy Foxconn CZ a město usiluje o získání vily a její proměnu v muzeum. [David, Soukup, 2011, s. 189]

2.5.6 Kulturní zařízení a akce

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi

Chrudimské Muzeum loutkářských kultur bylo otevřeno roku 1972 v historickém Mydlářovském domě. Jeho základem se stala soukromá sbírka organizátora loutkářského života, sběratele a pedagoga PhDr. Jana Malíka. Byl to právě on, kdo muzeu pomohl získávat loutky z nejrůznějších zemí. Dnes se v muzeu nachází 43 600 sbírkových předmětů (z toho více než 8 300 loutek ze všech koutů světa). [David, Soukup, 2011, s. 84]

Návštěvníci si mohou prohlédnout několik stálých expozic s unikátními předměty stínoherního divadla Indonésie, vietnamského vodního loutkoherectví nebo tzv. luminiscenční divadlo [Mlejnková, 2001, s. 88].

Každé léto se v Chrudimi koná největší přehlídka amatérských loutkářských souborů České republiky – Loutkářská Chrudim [David, Soukup, 2011, s. 84].

Africké muzeum Dr. Emila Holuba v Holicích

Místnímu rodáku, cestovateli Emilu Holubovi je v Holicích věnováno muzeum, které je rozděleno na 3 části. V první, životopisné části, jsou k vidění Holubovy osobní předměty a dokumenty, kresby a replika jeho pracovny. Druhá část, pojmenovaná Africkou přírodou, seznamuje návštěvníky s exponáty, které Emil Holub přivezl ze svých cest po Africe. V poslední části jsou nainstalovány figuríny domorodých kmenů a jejich výrobky. [Památník Dr. E. Holuba, © 2010-2013]

V Holicích má dr. Emil Holub také svůj pomník, který byl odhalen v roce 1949 [David, Soukup, 2011, s. 60].

Obr. 9: Emil Holub

Smetanova Litomyšl

Od roku 1949 se v rodném městě skladatele Bedřicha Smetany každoročně pořádá mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl. Jedná se o jeden z největších pravidelně se konajících festivalů u nás a po Pražském jaru je to druhý nejstarší hudební festival České republiky. V rámci programu jsou představována operní díla, galakonzerty nebo oratoria a účastní se ho nejvýznamnější domácí i zahraniční hosté, soubory a dirigenti. Festival využívá atmosféry Litomyšlského zámku a akustiky druhého nádvoří, kde se koná většina koncertů. [Smetanova Litomyšl, [1999]]

2.5.7 Sportovní a zábavní akce

Velká pardubická steeplechase

Pardubice jsou s koňmi spojeny už od pradávna. Kromě toho, že mají polovinu koně ve znaku, hostí také jeden z nejprestižnějších a nejtěžších koňských závodů Evropy. Myšlenka pořádat koňské dostihy vznikla v době, kdy se konaly parforsní hony

na jeleny s koňmi a psy, tedy v 1. polovině 19. století. První závod se uskutečnil roku 1836 na panství Kinských v Chlumci nad Cidlinou. Později se dostihy přesunuly do Pardubic, kde se 5. 11. 1874 běžela historicky první Velká pardubická steeplechase. Vítězství si tehdy odnesl hřebec Phantom s žokejem Sayersem. Od té doby je závod pořádán každý rok druhou říjnovou nedělí, s výjimkou let 1968, let válečných a roků 1876 a 1908, kdy byl dostih zrušen kvůli nepřízni počasí. [David, Soukup, 2011, s. 188]

Zlatá přilba

Nejstarší závod motocyklů na ploché dráze na světě, Zlatá přilba, se jel v Pardubicích poprvé v roce 1929, tehdy ještě na travnatém povrchu. Již od druhého ročníku se stal závod akcí mezinárodního významu a startu se účastnili i cizinci. Po několika úmrtích závodníků na trati byla Zlatá přilba přesunuta na plochodrážní stadion do městské části Pardubic, Svítkova. [Broncová, 1999, s. 136-137]

Vítězné zlaté přilby jsou tradičně, s výjimkou několika let, vyráběny pardubickou firmou Lejhanec.

Přilba vždy obsahuje šest českých granátů vybroušených do tvaru slz barvy krve, jako vzpomínku na tragicky zesnulé závodníky. Zároveň je každá z nich něčím unikátní [VČM Pardubice, © 2008]. Například zlatá přilba pro vítěze loňského ročníku měla v sobě zasazený kameny z Kunětické hory [Česká Televize, © 1996-2013].

Společně s Velkou pardubickou steeplechase jde o dvě velké říjnové události. Zlatá přilba se koná vždy týden před Velkou Pardubickou, kromě loňského ročníku, kdy byly obě akce pořádány ve stejný den. Po velkých protestech ale bylo pořadateli přislíbeno, že se termíny vrátí na původní místo a tyto dvě významné sportovní události se nebudou časově překrývat.

3 Realizační předpoklady

3.1 Dopravní předpoklady

Významný podíl na rozvoji cestovního ruchu v Pardubickém kraji má výhodná dopravní poloha.

Silniční doprava

Silniční síť na území Pardubického kraje je dlouhá 3 597 km, z toho 9 km tvoří dálnice D11 [Český statistický úřad, © 2013b].

Absence dálnic v kraji je nevýhodou, avšak krajské město Pardubice je u Opatovic nad Labem propojeno s dálnicí D 11 rychlostní silnicí R 35, která by v budoucnu měla vést v úseku Liberec – Hradec Králové – Olomouc – Lipník nad Bečvou a tvořit tak nejdelší rychlostní silnici v České republice [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]].

Železniční doprava

Pardubický kraj je tvořen hustou sítí železnic, kterou tvoří celkem 541 km železničních tratí [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]]. Územím prochází hlavní evropský železniční koridor propojující města Berlín, Praha, Brno, Vídeň, Bratislava nebo Budapešť a nachází se zde důležitá železniční křižovatka Česká Třebová [Český statistický úřad, © 2013b].

Z Pardubického kraje je možné dostat se přímým železničním spojením i do velkých českých měst jako je Praha, Brno, Liberec, Olomouc nebo Ostrava [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]].

Letecká doprava

V Pardubicích se nachází veřejné mezinárodní letiště se smíšeným civilním a vojenským provozem. Civilní provoz zde byl zahájen v roce 1995 a je využíván zejména pro charterové lety tuzemských cestovních kanceláří do turistických destinací a pro lety ruských cestovních kanceláří přepravujících své klienty z Moskvy a Petrohradu do České republiky. [East Bohemian Airport, 2007]

Sportovní či vojenský význam mají letiště v Chrudimi, Vysokém Mýtě, Moravské Třebové nebo Podhořanech. [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]]

Vnitrozemská vodní doprava

K vodní dopravě je v kraji využíván jen krátký splavný úsek řeky Labe do Chvaletic [Český statistický úřad, © 2013b].

V budoucnu se předpokládá splavnění Labe do Pardubic, kde by měl být vybudován přístav s logistickým centrem napojeným na další dopravu [Krajský úřad Pardubického kraje, © 2011].

Na trase Pardubice – Kunětice/Srnojedy je připravena výletní loď Arnošt z Pardubic, která nabízí možnost uspořádání oslav, tematických plaveb nebo dalších akcí, např. gurmánských večerů nebo koncertů [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]].

3.2 Materiálně technické předpoklady

Ubytování

K 31. 12. 2011 působilo v Pardubickém kraji 365 hromadných ubytovacích zařízení, čímž se řadí na předposlední místo před kraj Zlínský [Český statistický úřad, © 2013c].

V kraji se nachází šest ubytovacích zařízení spadajících do kategorie čtyřhvězdičkových hotelů [Český statistický úřad, © 2013e]:

- Česká Třebová – Hotel Bravo (dříve hotel Korado),
- Dolní Morava - Wellness hotel Vista,
- Chrudim – Hotel Fortna,
- Letohrad – Hotel Tvrz Orlice,
- Litomyšl – Hotel Aplaus,
- Pardubice – Hotel Euro.

Funguje zde 16 kempů a nejrozšířenějším ubytováním jsou penziony, turistické ubytovny a tříhvězdičkové hotely [Krajská správa ČSÚ v Pardubicích, © 2013].

V roce 2012 bylo v Pardubickém kraji ubytováno 331 653 hostů, což znamenalo nárůst o 2,4 %. Průměrný počet přenocování jsou 2,8 nocí a nejvíce zahraničních turistů přijíždí z Německa, Slovenska a Polska. [Český statistický úřad, © 2013d]

Počet hromadných ubytovacích zařízení, lůžek i počet hostů v kraji patří v celorepublikovém srovnání celkově k nejnižším. [Český statistický úřad, © 2013b]

Stravování

Výběr stravovacích zařízení je v Pardubickém kraji velký. Po celém regionu se nachází nespočet restaurací klasických nebo zaměřených na českou, čínskou, mexickou nebo italskou kuchyni, pizzerií, jídelen, rychlých občerstvení nebo specifických zařízení jako jsou kavárny, cukrárny, bary, snack-bary, čajovny a vinárny.

Problémem je, že se nabídka v jednotlivých restauracích příliš neliší, regionální speciality jsou nabízeny jen v omezené míře nebo vůbec. Chybí také restaurace zaměřené na vegetariánskou, makrobiotickou, dietní nebo bezlepkovou stravu. [Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [2008]]

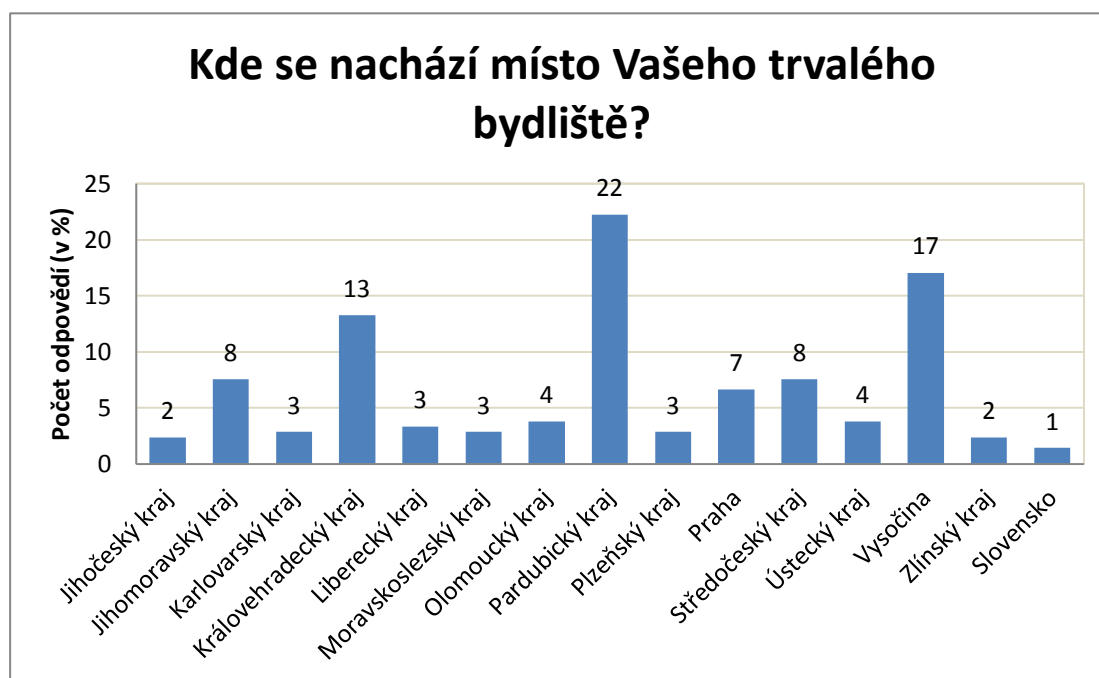
4 Dotazníkové šetření

Výzkum jsem prováděla na základě dotazníku, který byl umístěn na webové stránce www.vyplnto.cz, na sociálních sítích a několik dotazníků bylo předloženo respondentům osobně. Dotazník byl určen návštěvníkům, ale i obyvatelům Pardubického kraje a jeho cílem bylo zjistit jejich názor na pobyt v kraji a na kvalitu poskytovaných služeb.

Dotazník obsahoval 24 otázek a odpovědělo na něj celkem 211 respondentů.

4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

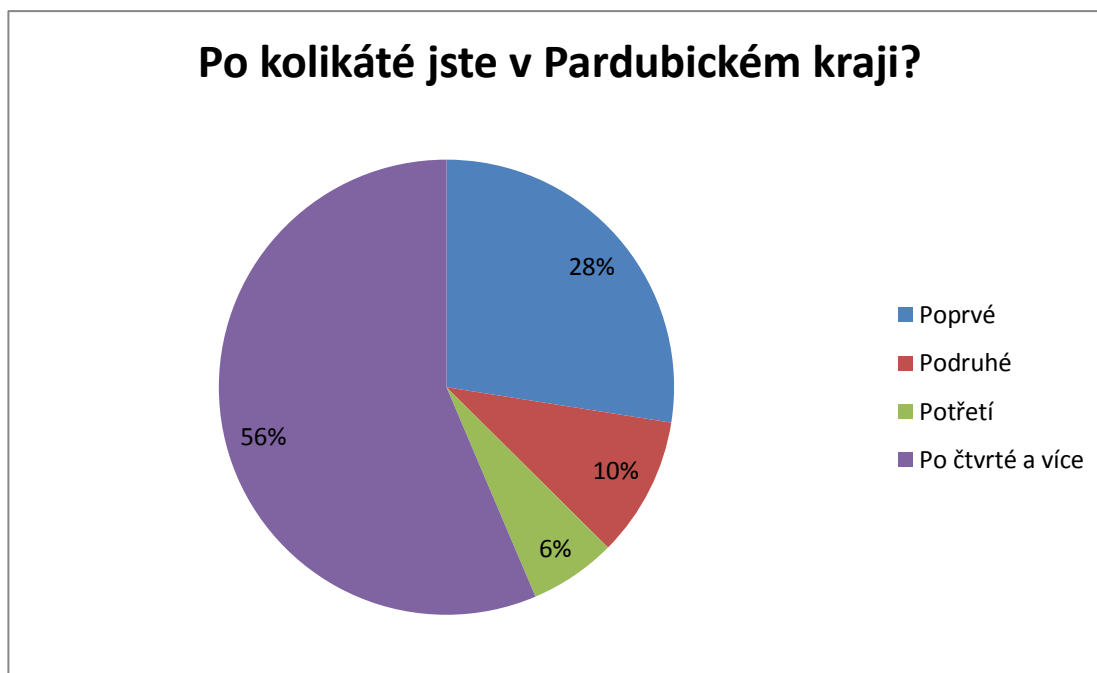
Otázka č. 1 – Kde se nachází místo Vašeho trvalého bydliště?

Graf 1: Kde se nachází místo Vašeho trvalého bydliště?

První otázka zjišťovala, odkud do Pardubického kraje respondenti přijeli. Pro větší přehlednost jsem použila sloupcový graf, ze kterého vyplývá, že 22 % odpovědí přišlo od obyvatel Pardubického kraje, 17 % respondentů pocházelo z Vysočiny a 13 % přijelo ze sousedního Královéhradeckého kraje. O čtvrtou příčku se dělí s 8 % kraje Středočeský a Jihomoravský, následuje Praha se 7 %. Zbývající kraje byly zastoupeny 2 – 4 % a jednoprocenní podíl měli Slováci.

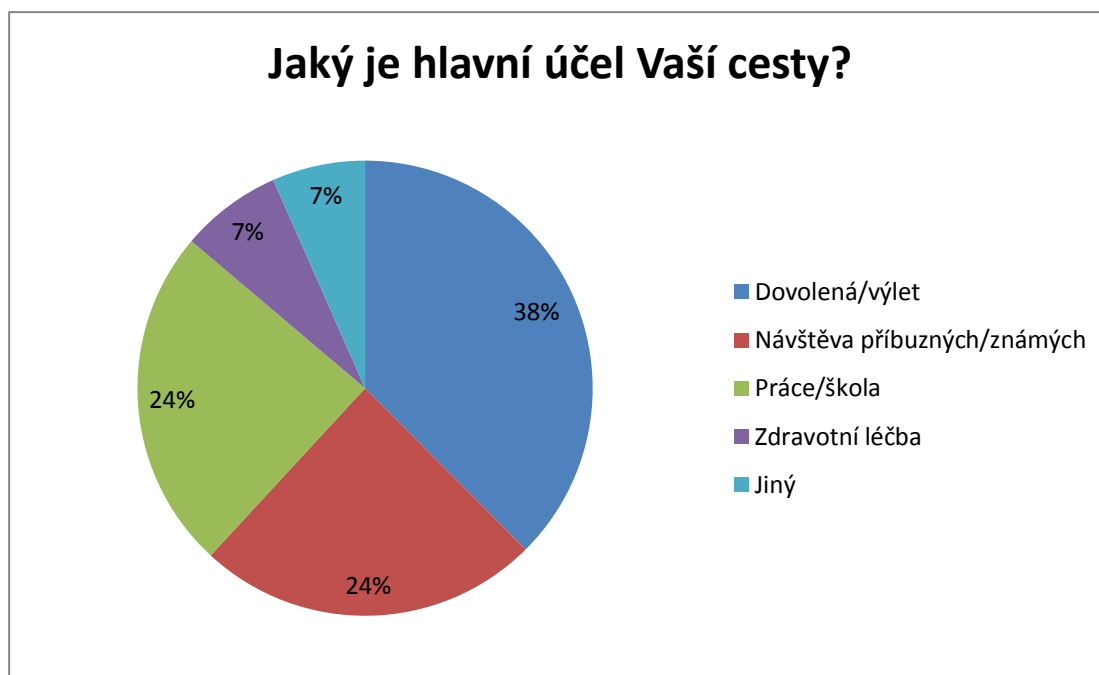
Otázka č. 2 – Po kolikáté jste v Pardubickém kraji?

Graf 2: Po kolikáté jste v Pardubickém kraji?

Ve druhé otázce jsem se ptala, o kolikátou návštěvu kraje se jedná. Pro většinu respondentů (celkem 72 %) se jednalo již o několikátou návštěvu, z toho 10 % bylo v Pardubickém kraji podruhé, 6 % potřetí a 56 % navštívilo kraj vícekrát. Zhruba pouze čtvrtina zde byla poprvé.

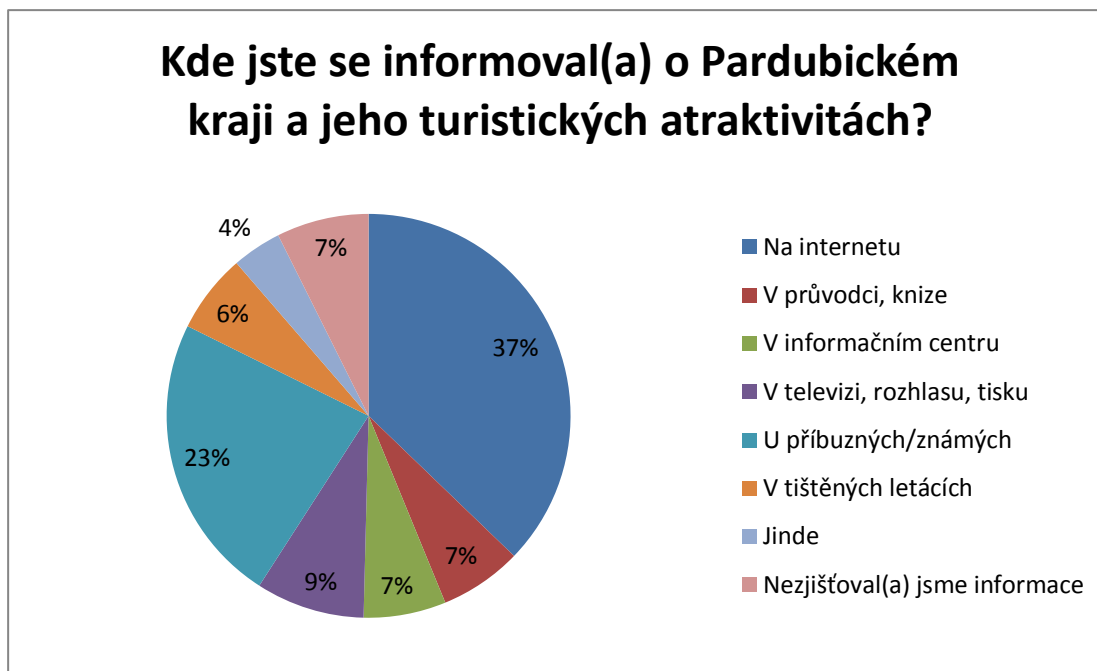
Otázka č. 3 – Jaký je hlavní účel Vaší cesty?

Graf 3: Jaký je hlavní účel Vaší cesty?

38 % respondentů přijelo do Pardubického kraje za účelem dovolené nebo výletu. Se shodným výsledkem 24 % skončilo cestování za prací nebo do školy a návštěva příbuzných nebo známých. 7 % respondentů přijelo do kraje léčit své zdravotní problémy a 7 % uvedlo, že jejich důvody pro návštěvu byly odlišné od uvedených možností.

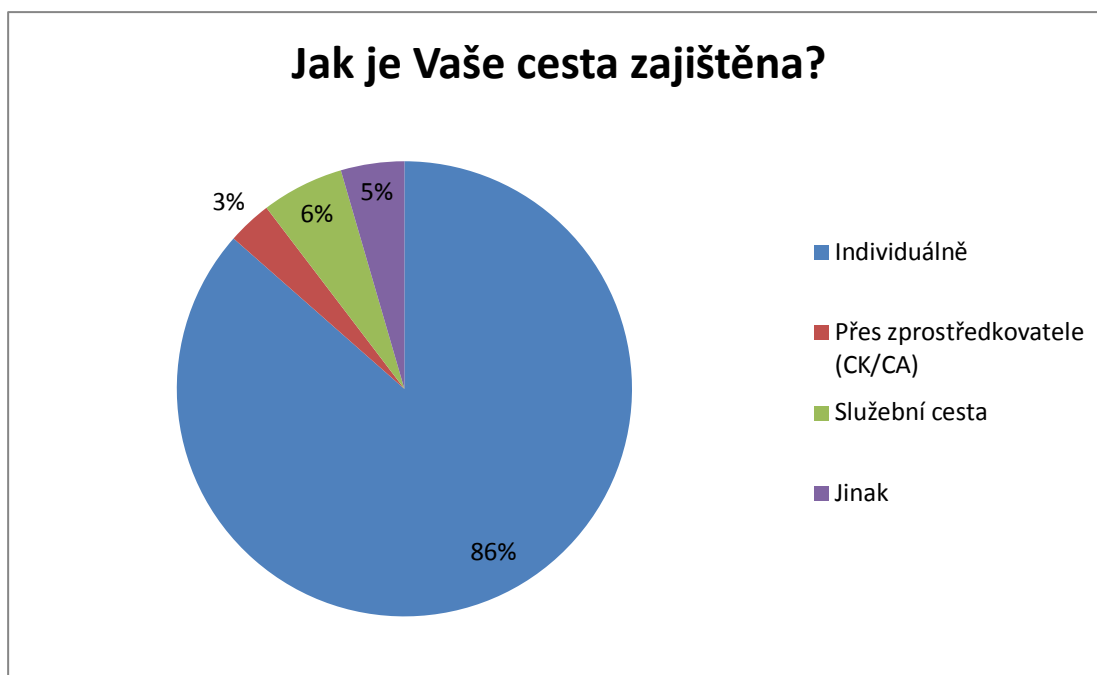
Otázka č. 4 – Kde jste se informoval(a) o Pardubickém kraji a jeho turistických aktivitách?

Graf 4: Kde jste se informoval(a) o Pardubickém kraji a jeho turistických aktivitách?

U této otázky se mohlo vybírat z více možností. Nejčastěji respondenti volili získávání informací z internetu nebo dali na zkušenosti svých příbuzných a známých. Zbývajících 40 % bylo víceméně rovnoměrně rozloženo mezi ostatní odpovědi. Zajímavé je, že například pouze 7 % návštěvníků využilo služeb turistického informačního centra a celých 7 % přicestovalo do kraje, aniž by zjišťovali jakékoliv informace.

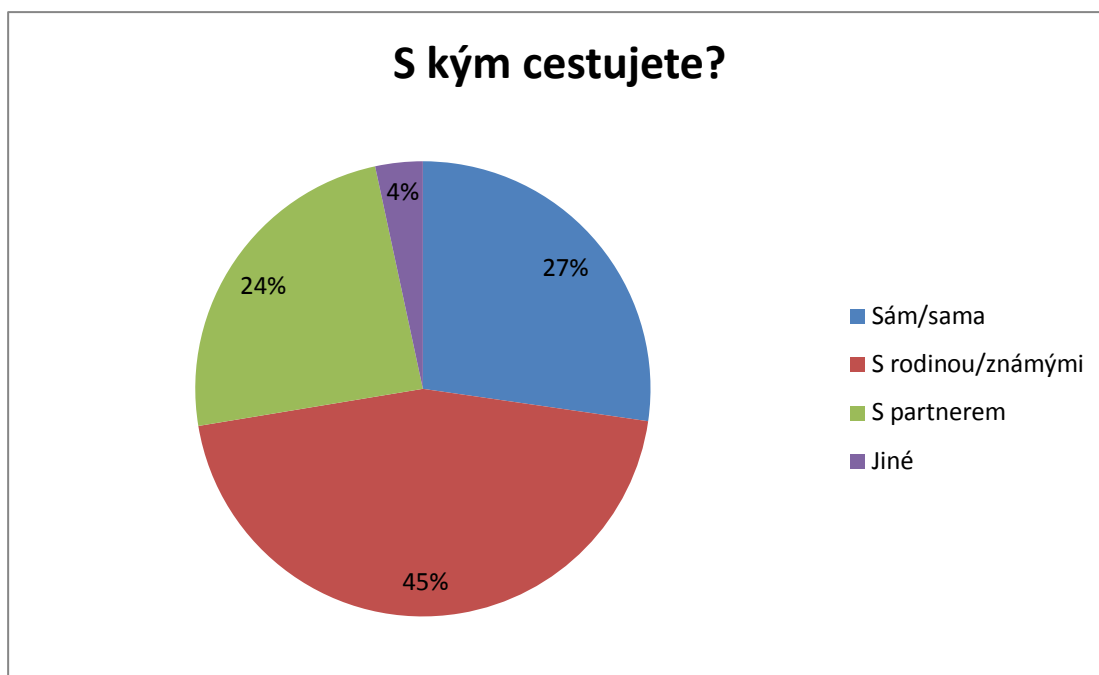
Otázka č. 5 – Jak je Vaše cesta zajištěna?

Graf 5: Jak je Vaše cesta zajištěna?

V této otázce mě zajímalo, zda respondenti při cestě do Pardubického kraje volí zajištění služeb přes zprostředkovatele, jako je cestovní kancelář nebo agentura, nebo zda cestují tzv. na vlastní pěst. Z grafu je patrné, že většina respondentů preferuje zajistit si cestu individuálně. Zprostředkovatele v tomto případě volily pouze 3 %, což znamenalo nejmenší podíl odpovědí. Šesti procentům byly služby zajištěny v rámci služební cesty, pěti procentům jiným způsobem.

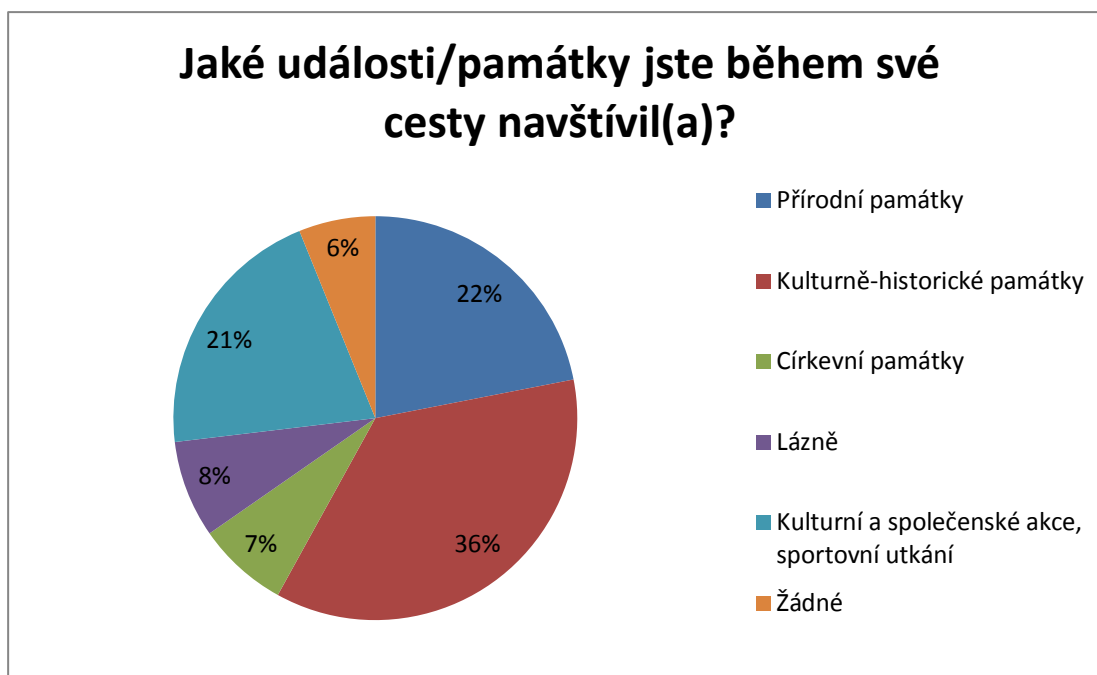
Otázka č. 6 – S kým cestujete?

Graf 6: S kým cestujete?

Další otázkou bylo, s kým respondent do kraje přicestoval. V doprovodu rodiny nebo přátel přijela téměř polovina respondentů, druhá polovina se poměrně vyrovnaným počtem rozdělila na cestování s partnerem a na cestování bez doprovodu. 4 % respondentů si nevybrala ani z jedné varianty a zvolila únikovou možnost „Jiné“.

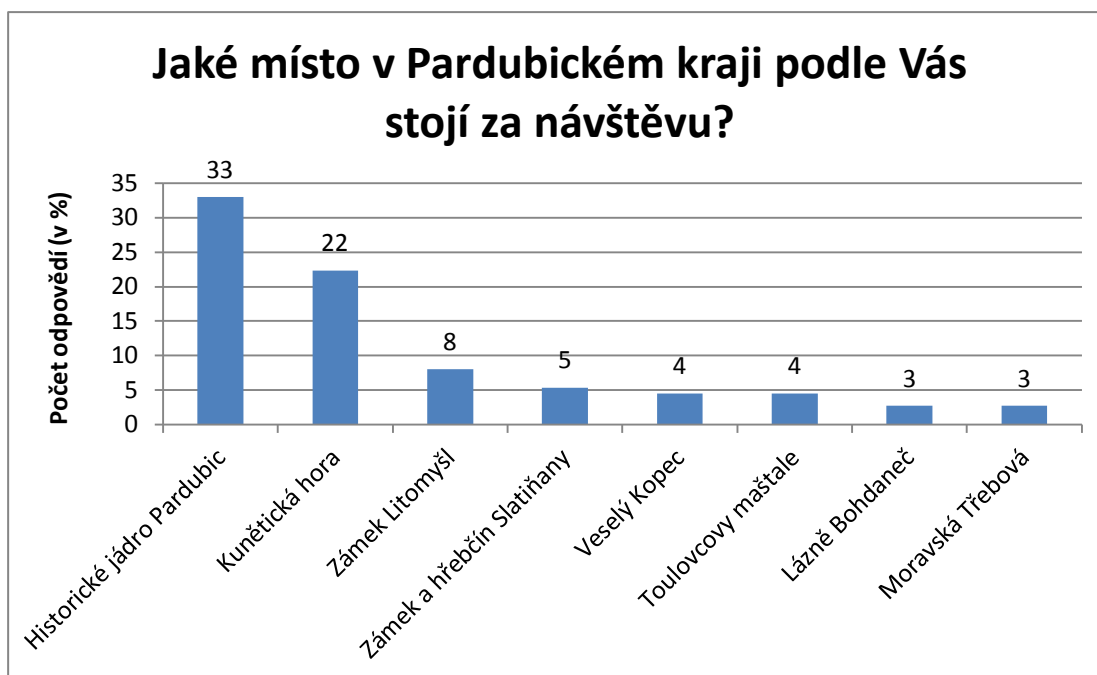
Otázka č. 7 – Jaké události/památky jste během své cesty navštívil(a)?

Graf 7: Jaké události/památky jste během své cesty navštívil(a)?

Z výsledků mého dotazníku vyplývá, že turisté v Pardubickém kraji navštěvují nejčastěji kulturně-historické a přírodní památky, a také kulturní a společenské akce nebo sportovní utkání. 8 % respondentů zvolilo odpověď lázně, 7 % vyhledalo církevní památky a 6 % nenavštívilo žádnou z památek nebo akcí.

Otázka č. 8 – Jaké místo v Pardubickém kraji podle Vás stojí za návštěvu?

Graf 8: Jaké místo v Pardubickém kraji podle Vás stojí za návštěvu?

Tato otázka byla otevřená, respondenti tak mohli vpisovat své vlastní odpovědi, zároveň nebyla určena pro respondenty, kteří v předchozí otázce odpověděli, že nenavštívili žádnou památku. Cílem bylo zjistit, které místo v kraji považují návštěvníci za nejatraktivnější, a které tak má nejlepší potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. První příčku obsadilo s 33 % historické jádro Pardubic. Toto procento je tvořeno i jednotlivými památkami ve městě, které respondenti zmínili. V 59 % to byl pardubický zámek, v 11 % Zelená brána, v 5 % Pernštýnské náměstí a v 5 % Východočeské divadlo.

22 % respondentů zaujala Kunětická hora, 8 % zvolilo zámek Litomyšl, 5 % odpovědí tvořilo zámek a hřebčín ve Slatiňanech. Několikrát byla zmíněna také místa jako Veselý Kopec, Touloucovy Maštale, Lázně Bohdaneč nebo Moravská Třebová.

Dvěma nebo jedním procentem byly zastoupeny atraktivity jako Kočičí hrádek u Slatiňan, Resselovo náměstí v Chrudimi, Ležáky, rodný dům bratraců Veverkových v Rybitví, Polička, zámek Nové Hradky, muzeum Emila Holuba, Králický Sněžník, Bohdanečský rybník, Pastvinská přehrada, synagoga v Heřmanově Městci, vojenská

pevnost Bouda a hřebčín Kladruby. Tato místa jsem z důvodu prostoru v grafu neuváděla.

Otázka č. 9 – Jaké místo nesplnilo Vaše očekávání?

Graf 9: Jaké místo nesplnilo Vaše očekávání?

Tato otázka byla otevřená a nepovinná. Odpovědělo na ni pouze 7 % respondentů. Předpokládám, že zbývající respondenti nebyli žádnou památkou zklamáni. Respondenti nebyli spokojeni s Perníkovou chaloupkou pod Kunětickou horou, Opatovickým kanálem, městem Skuteč a Tyršovými sady v Pardubicích. Zmínili také náměstí ve Vysokém Mýtě, důvodem jsou novodobé úpravy. Respondenti také nejsou spokojeni se vzhledem autobusového nádraží v Pardubicích.

Našlo se i několik respondentů, kteří byli zklamáni místy, které byly v předchozí otázce hodnoceny kladně. Jde zejména o skanzen Veselý Kopec, zámek Pardubice a Kunětickou horu. Na Kunětické hoře byla kritizována moderní zástavba v blízkosti hradu.

Otázka č. 10 – Jak dlouho bude trvat Vaše cesta po kraji?

Graf 10: Jak dlouho se v kraji zdržíte?

Více než polovina všech mých respondentů (56 %) se v kraji zdrží pouhý 1 den (tito respondenti dále odpovídali na otázku 14). 34 % mělo v plánu pobýt na území kraje 2-7 dní, 8 % plánovalo pobyt delší než 14 dní a 2 % respondentů mělo pobyt na 8-14 dní.

Otázka č. 11 – Jaké ubytování jste zvolil(a)?

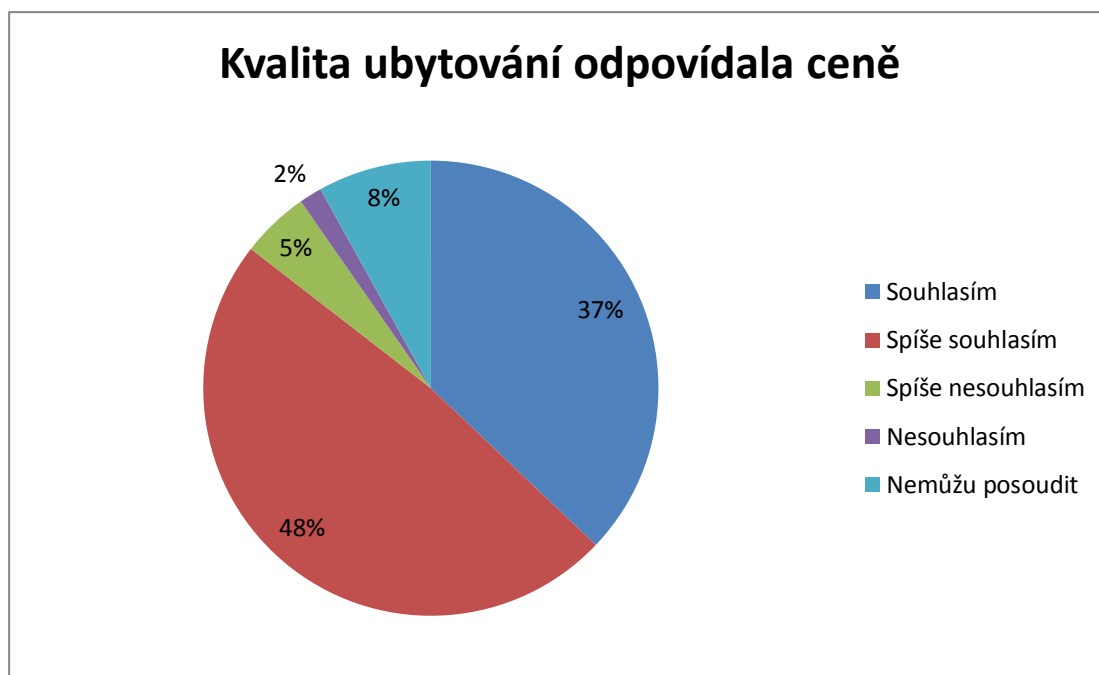

Graf 11: Jaké ubytování jste zvolil(a)?

Otázka byla určena respondentům, kteří v kraji pobýli déle než 1 den.

34 % dotázaných zvolilo ubytování u příbuzných nebo známých, 13% bylo ubytováno v penzionu, 12 % typy ubytování kombinovalo, dalších 12 % bydlelo v hotelu. Méně často jsou využívány ubytovny, kempy a ubytování v soukromí.

Otázka č. 12 – Kvalita ubytování odpovídá ceně

Graf 12: Kvalita ubytování odpovídala ceně

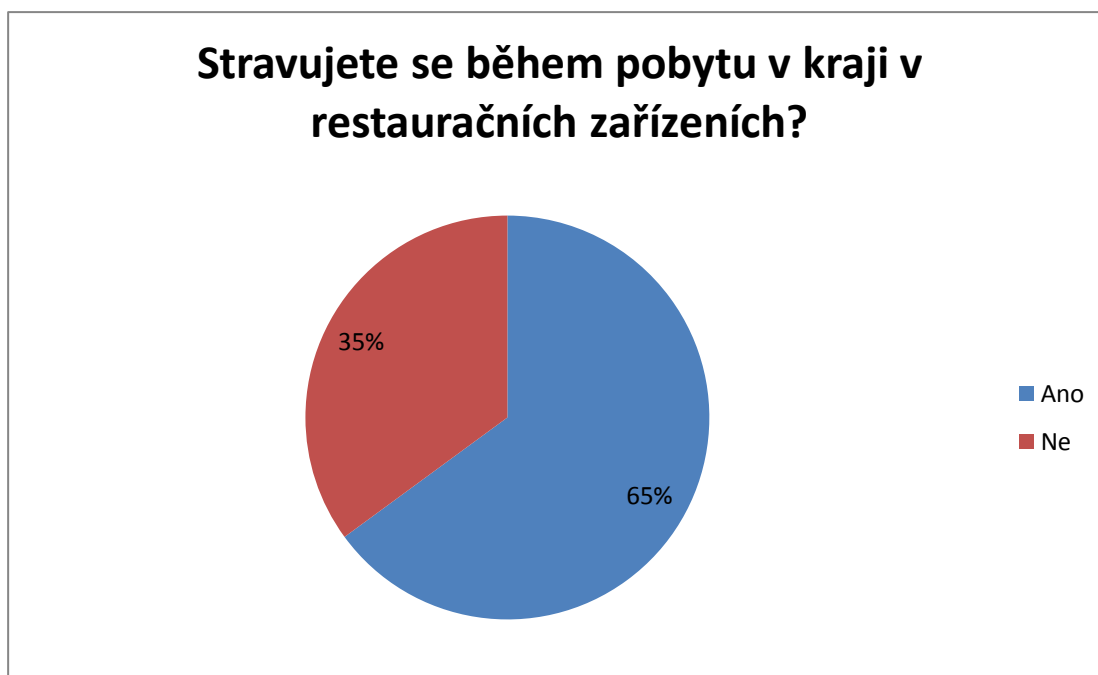
Otázka byla určena respondentům, kteří nebyli ubytováni u příbuzných nebo známých.

Z grafu vyplývá, že velká většina respondentů je spokojena s poměrem cena/kvalita. 37 % uvedlo, že naprosto souhlasí, že kvalita ubytování odpovídá ceně, 48 % mělo malé výtky, ale vesměs se dá říci, že byli spokojeni, 5 % vnímalo kvalitu ubytování spíše negativně a pouze 2 % vůbec nesouhlasí, že cena odpovídala kvalitě. 8 % respondentů nemohlo tuto otázku posoudit, protože jim bylo ubytování zprostředkováno a neznali jeho cenu.

Respondenti měli také prostor pro odůvodnění své odpovědi. Spokojeni byli zejména se stravou, interiérem, polohou ubytování, přístupem personálu a dobrou možností parkování.

Nespokojenost plynula zejména z chybějících doplňkových služeb jako je bazén nebo sauna a negativně byla hodnocena kvalita připojení k internetu.

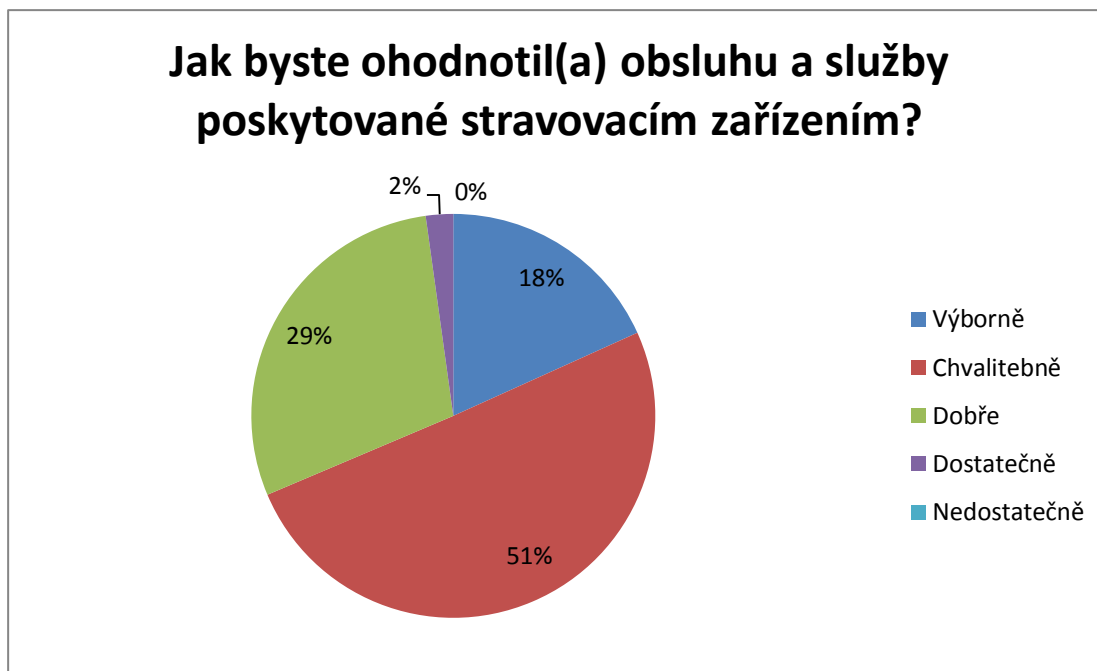
Otázka č. 13 – Stravujete se během pobytu v kraji v restauračních zařízeních?

Graf 13: Stravujete se během pobytu v kraji v restauračních zařízeních?

Služeb restauračních zařízení využily během svého pobytu v kraji dvě třetiny respondentů (65 %). Třetina (35 %) se nestravovala, nebo si zajistila stravování vlastní.

Otázka č. 14 – Jak byste ohodnotil(a) obsluhu a služby poskytované stravovacím zařízením?

Graf 14: Jak byste ohodnotil(a) obsluhu a služby poskytované stravovacím zařízením?

Otázka byla určena respondentům, kteří stravovacích služeb využili.

Z výsledků lze vyčíst, že služby stravovacích zařízení jsou hodnoceny průměrně až lehce nadprůměrně. 51 % respondentů by služby ohodnotilo chvalitebně, 29 % snížilo hodnocení o jednu příčku, 18 % bylo se stravovacími službami úplně spokojeno, 2 % příliš spokojena nebyla a služby ohodnotila dostatečnou. Nikdo z respondentů nebyl úplně nespokojen.

Spokojeni byli respondenti s kvalitou jídla, velikostí porcí a interiéry. Kritizovány byly zejména lidské zdroje, tzn. nepříjemná obsluha a dlouhá čekací lhůta na obsluhu. Nedá se však říci, že je to standardem ve všech restauracích.

Otázka č. 15 – Zdají se Vám ceny za poskytované služby v kraji vysoké?

Graf 15: Zdají se Vám ceny za poskytované služby v kraji vysoké?

Zjišťovala jsem, jak respondenti celkově vnímají ceny v kraji. 57 % respondentů si myslí, že ceny nejsou vysoké, 12 % se naopak vyjádřilo, že se jim ceny vysoké zdají. 31 % nedokázalo tuto věc posoudit.

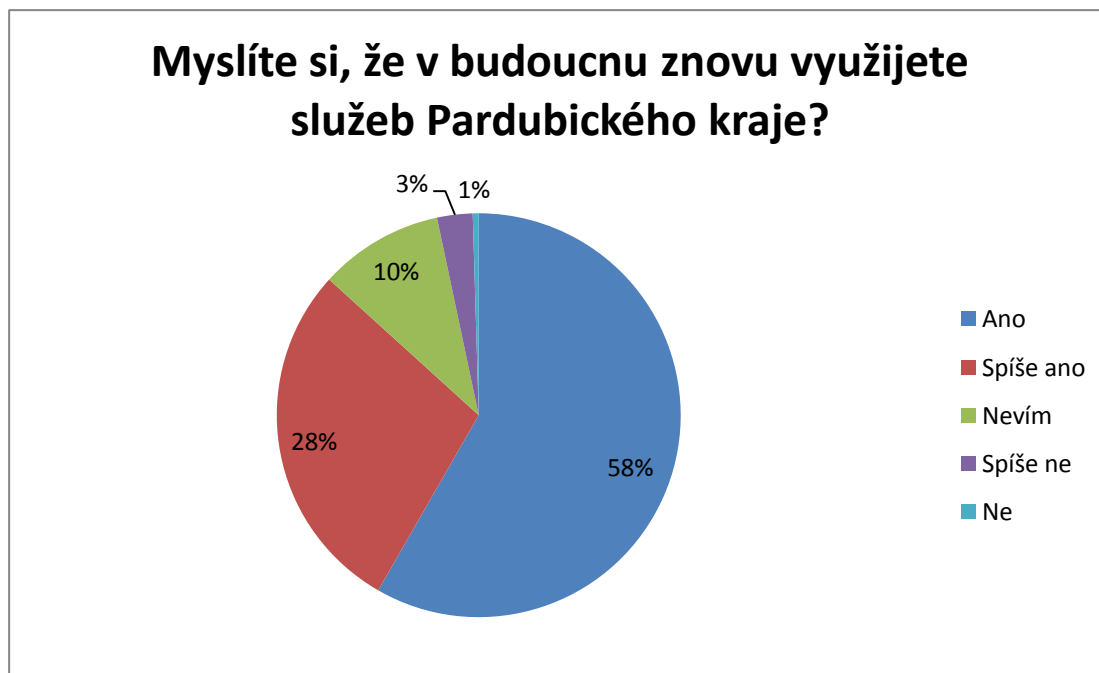
Otázka č. 16 – Jak celkově hodnotíte návštěvu Pardubického kraje?

Graf 16: Jak celkově hodnotíte návštěvu Pardubického kraje?

V této otázce jsem zjišťovala, jak by respondenti celkově ohodnotili návštěvu Pardubického kraje. 45 % z nich oznámkovalo kraj dvojkou, 30 % zvolilo výbornou, 22 % shledalo návštěvu Pardubického kraje jako průměrnou, 3 % dokonce jako podprůměrnou. Nikdo z respondentů nezvolil známku 5.

Otázka č. 17 – Myslíte si, že v budoucnu znovu využijete služeb Pardubického kraje?

Graf 17: Myslíte si, že v budoucnu znovu využijete služeb Pardubického kraje?

58 % respondentů odpovědělo, že se do Pardubického kraje znovu vrátí, což je dobrý výsledek. 28 % se vrátí s největší pravděpodobností, 10 % nebylo v době dotazování rozhodnuto, 3 % si myslí, že služeb znovu spíše nevyužije a 1 % respondentů zvolilo, že o další návštěvě neuvažuje.

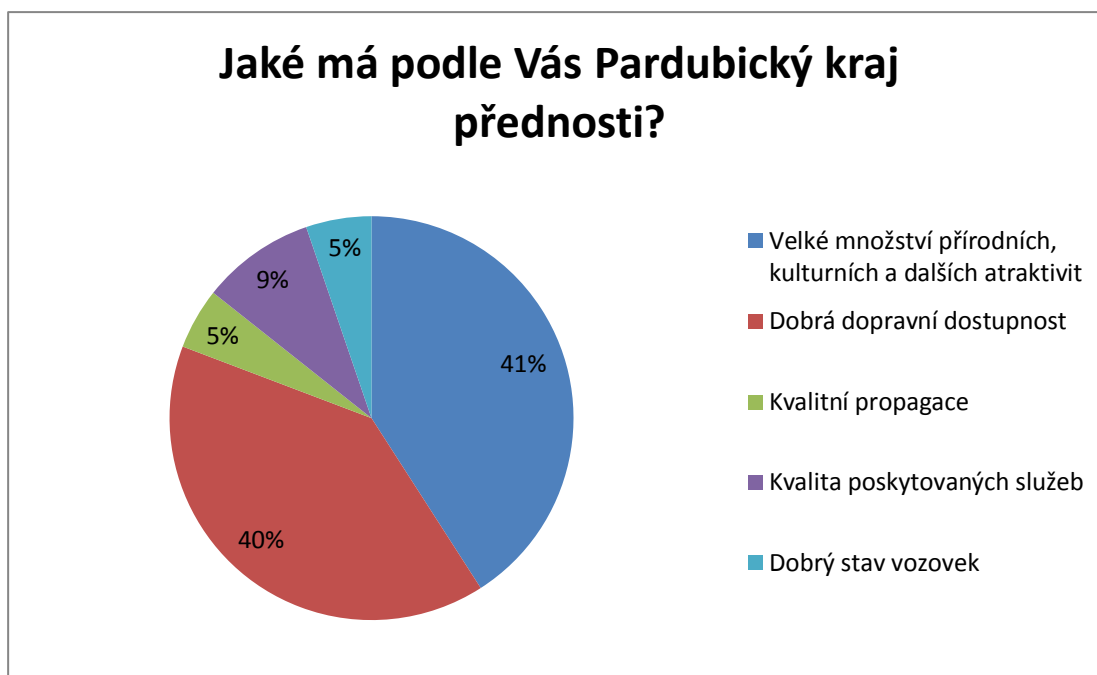
Otázka č. 18 – Souhlasíte s tvrzením, že Pardubický kraj je v porovnání s ostatními kraji turisticky atraktivní?

Graf 18: Souhlasíte s tvrzením, že Pardubický kraj je v porovnání s ostatními kraji turisticky atraktivní?

Cílem této otázky bylo zjistit, jak lidé vnímají atraktivitu Pardubického kraje. Více než polovina dotázaných se přiklání k názoru, že se kraj dá považovat za turisticky atraktivní. Zhruba čtvrtina uvedla, že v porovnání s jinými oblastmi nemá kraj turistům příliš co nabídnout a čtvrtina se nedokázala rozhodnout.

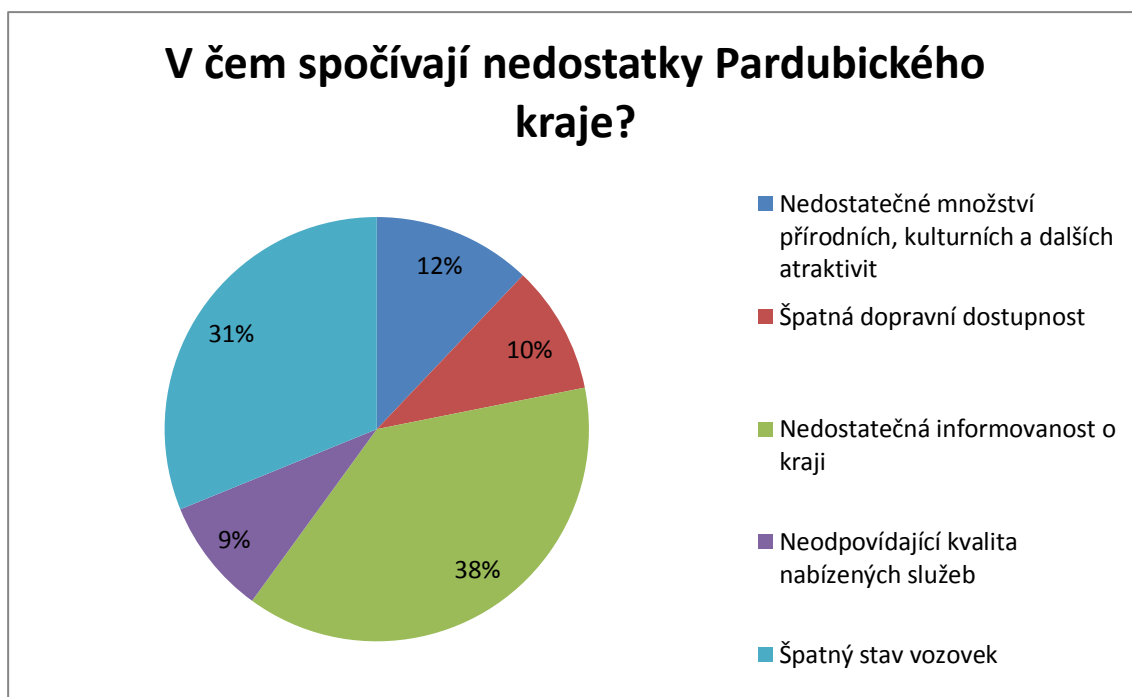
Otázka č. 19 – Jaké má podle Vás Pardubický kraj přednosti?

Graf 19: Jaké má podle Vás Pardubický kraj přednosti?

Otázka byla polouzavřená, respondenti mohli vybírat více možností a zároveň připsat vlastní odpověď. Z grafu lze vyčíst, že podle názorů dotazovaných má kraj dvě velké výhody – množství přírodních, kulturních a dalších atraktivit a dobré dopravní spojení. Méně byla zastoupena odpověď, že kraj poskytuje kvalitní služby a pouze 5 % respondentů pozitivně ohodnotilo stav vozovek a propagaci. Kladně byla hodnocena i hustá síť cyklostezek, možnosti sportovního vyžití a také zajímavá historie a velké osobnosti, na které by kraj mohl navázat.

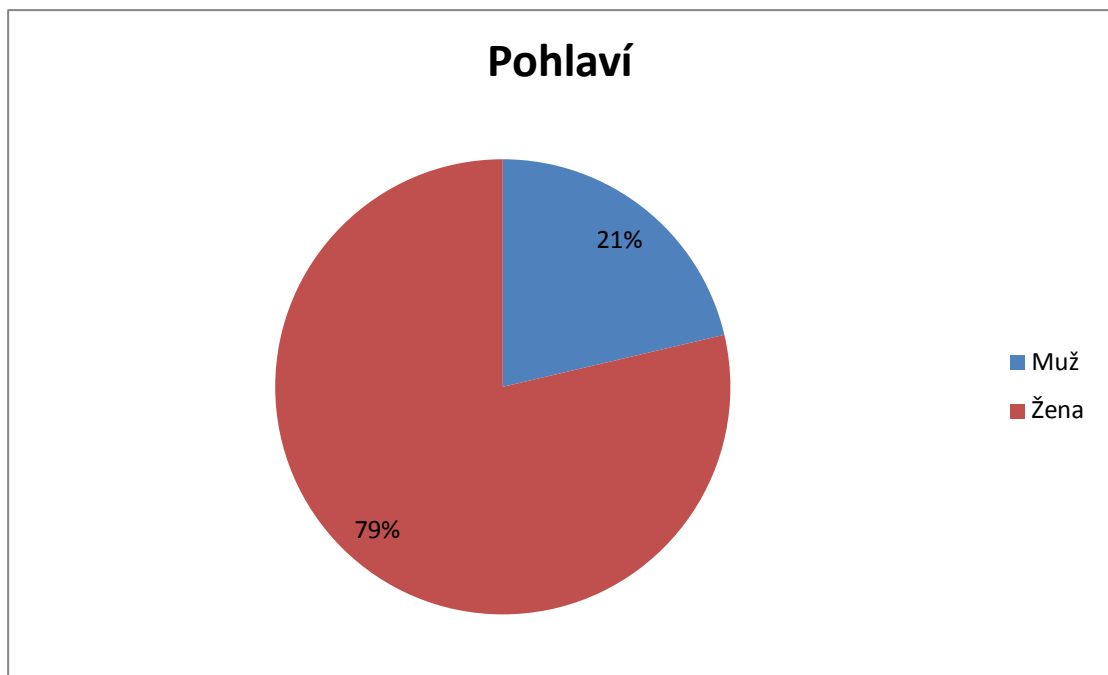
Otázka č. 20 – V čem spočívají nedostatky Pardubického kraje?

Graf 20: V čem spočívají nedostatky Pardubického kraje?

Tato otázka byla opět polouzavřená, respondenti mohli vybírat více možností a zároveň připsat vlastní názor. Za největší problém je považována nedostatečná propagace kraje a také špatný stav vozovek. Zhruba stejným počtem hlasů (okolo 10 %) byly zastoupeny odpovědi týkající se množství atraktivit, kvality služeb a dopravní dostupnosti. Dotazovaní se dále vyjádřili, že nedostatky spatřují také v kvalitě životního prostředí, někteří uvedli, že se během pobytu necítili v bezpečí a to zejména kvůli riziku úniku škodlivých plynů. Někteří vyjádřili svou nespokojenost s nedostatečným značením turistických míst a památek.

Otázka č. 21 – Pohlaví

Graf 21: Pohlaví

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 79 % žen a 21 % mužů.

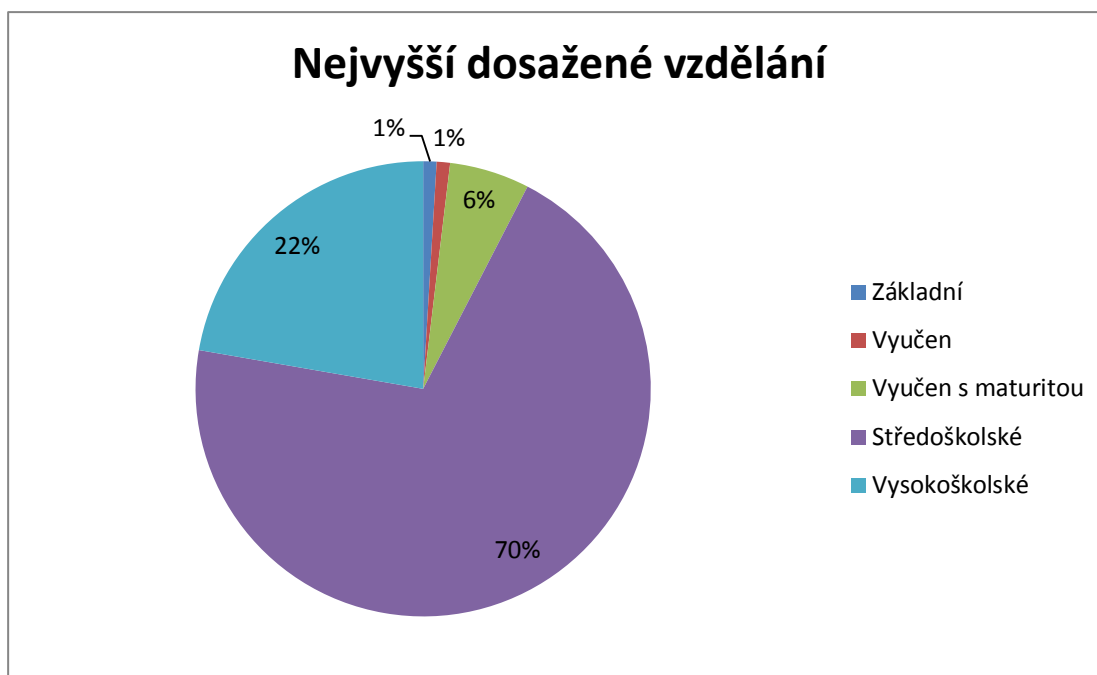
Otázka č. 22 – Věková skupina

Graf 22: Věková skupina

Jak můžeme vyčíst z grafu, počet respondentů ve věkové kategorii 16-35 let převažoval. 7 % respondentů uvedlo věk mezi 36-55 lety a 3 % spadala do skupiny 56-70 let. Žádná osoba mladší 15 let včetně a starší 71 let včetně se šetření nezúčastnila.

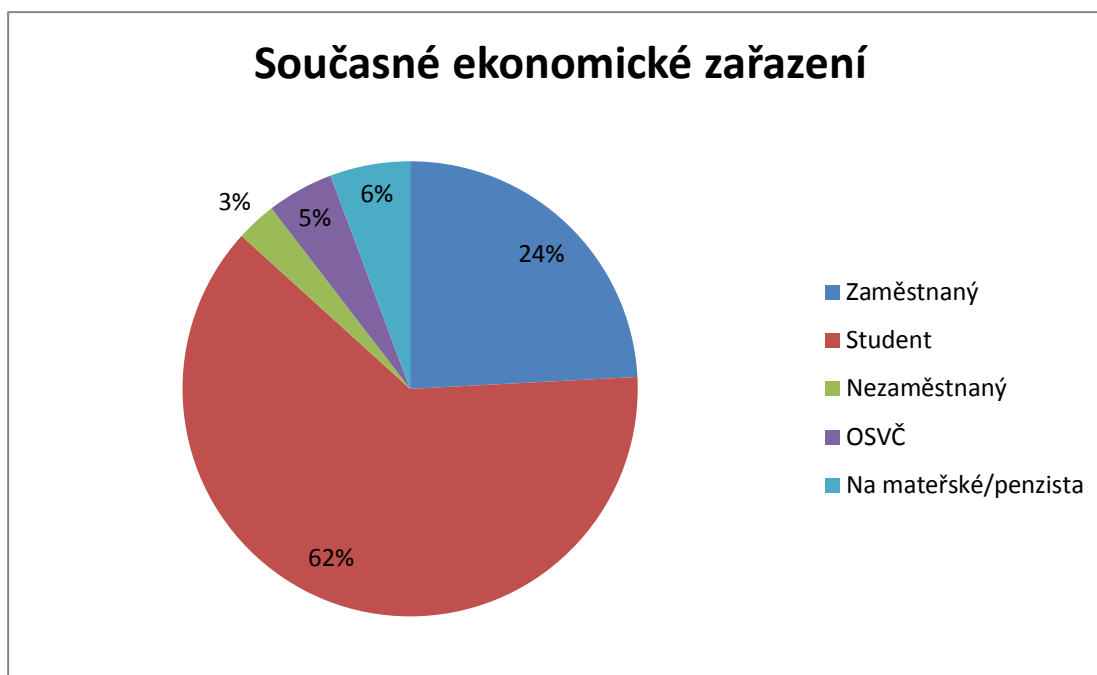
Otázka č. 23 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Graf 23: Nejvyšší dosažené vzdělání

Výzkumu se nejvíce účastnily osoby se středoškolským (70 %) a vysokoškolským (22 %) vzděláním. 6 % respondentů se vyučilo s maturitou, 1 % získalo výuční list a 1 % respondentů získalo pouze základní vzdělání.

Otázka č. 24 – Současné ekonomické zařazení

Graf 24: Současné ekonomické zařazení

Mezi nejčastější respondenty patřili studenti (62 %) a zaměstnaní lidé (24 %). Zbývajících 14 % bylo rozděleno mezi nezaměstnané, OSVČ a ženy na mateřské dovolené nebo penzisty.

5 Shrnutí

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že respondenti do Pardubického kraje přijeli nejčastěji ze sousedních krajů, Vysočiny a kraje Královéhradeckého, a pro většinu z nich se nejednalo o první návštěvu. Účelem jejich cesty bývají obvykle výlety nebo dovolené, často zde bydlí jejich příbuzní nebo známí, které navštěvují a velký počet respondentů do kraje dojíždí za prací či do školy.

Svou cestu plánují individuálně, bez využití jakéhokoliv prostředníka a velmi často cestují s doprovodem. Co se týče získávání informací, potvrdila se má domněnka, že lidé volí způsob nejdostupnější a nejrychlejší, a to internet. Bohužel, více než polovina respondentů jsou pouze výletníci a v kraji se nezdržují přes noc. V případě, že respondenti pobýli delší dobu, ubytovali se u známých či příbuzných, jejich přítomnost v kraji se tedy v oblasti cestovního ruchu stejně žádným způsobem neprojeví, nebo se projeví jen v minimální výši. Ti, kteří tuto možnost neměli, zvolili ubytování v penzionu, hotelu nebo kombinovali více možností. Velké množství respondentů při své návštěvě využilo i stravovacích zařízení a se službami byli celkově vesměs spokojeni, návštěvu kraje hodnotili kladně a uvedli, že se v budoucnu znovu vrátí.

Jak už jsem psala v úvodu, Pardubický kraj má spoustu míst, které může svým návštěvníkům nabídnout a potvrdili mi to i výsledky průzkumu. Respondenti si myslí, že se zde nachází dostatečné množství atrakcí a památek a také, že je kraj velmi dobře dopravně dostupný. Přiklání se tak k názoru, že může ostatním krajům konkurovat. Návštěvnosti podle názorů respondentů neprospívá špatný stav vozovek a to, že lidé nejsou o kraji dostatečně informováni.

6 SWOT analýza

Silné stránky

- Výhodná poloha ve středu republiky a na evropské železniční křižovatce
- Mezinárodní civilní letiště
- Hmotná i nehmotná památka UNESCO
- Členitý terén vhodný pro zimní i letní rekreaci
- Možnosti aktivního i pasivního sportovního vyžití
- Významné sportovní a kulturní události
- Hustá síť cyklostezek
- Pracovní příležitosti
- Hranice s Polskem
- Historický a kulturní potenciál

Slabé stránky

- Špatná dopravní infrastruktura
- Nedostatečná propagace a turistické značení
- Špatné životní prostředí
- Malý počet ubytovacích zařízení
- Nedostatečná kvalita služeb restauračních zařízení
- Nevyužitý potenciál některých lokalit, koncentrace návštěvníků do krajského města a okolí
- Špatné propojení historických budov a moderní výstavby

Příležitosti

- Vybudování obchvatů a zlepšení infrastruktury
- Dokončení rychlostní silnice R35
- Zlepšení propagace a turistického značení
- Sportovní a kulturní události vedoucí ke zvýšení návštěvnosti
- Prezentace kraje jako místa s bohatou historií a významnými osobnostmi
- Zkvalitnění poskytovaných služeb v restauračních a ubytovacích zařízeních

- Nárůst počtu cestujících využívajících pardubické letiště a vybudování nového terminálu
- Splavnění Labe a vybudování logistického centra

Hrozby

- Nebezpečí úniku škodlivých látek do ovzduší
- Nerealizování obchvatů a nedostatečné finance na dokončení silnice R35
- Narůstající počet jednodenních návštěvníků
- Konkurence v podobě turisticky atraktivnějších sousedních krajů
- Nedostatek financí na vybudování nového letištního terminálu a prodloužení doby odbavení

Závěr

V této bakalářské práci jsem se věnovala charakteristice Pardubického kraje a jeho předpokladům pro rozvoj cestovního ruchu.

V teoretické části jsem se zabývala přírodními předpoklady, představila jsem několik přírodních památek a tři chráněné krajinné oblasti, které se na území kraje nachází. Podstatnou část teoretické části tvoří přehled kulturně správních předpokladů, ve kterém jsem se snažila vybrat nejvýznamnější památky a kulturní akce kraje. V závěru jsou rozebrány, pro rozvoj cestovního ruchu neméně důležité, realizační předpoklady týkající se dopravy a materiálně technické základny.

V praktické části se nachází vyhodnocení dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 211 respondentů a jeho cílem bylo zjistit názor návštěvníků, ale i obyvatel, na pobyt v kraji a na kvalitu poskytovaných služeb. Dle zjištěných informací a analýzy v teoretické části jsem vytvořila SWOT analýzu.

Na základě poznatků z výsledků dotazníkového šetření, SWOT analýzy a vlastních zkušeností navrhuji opatření, která by mohla vést ke zlepšení spokojenosti s pobytem návštěvníků v kraji a případně ke zvýšení návštěvnosti.

Domnívám se, že když se řekne Pardubický kraj, spouště lidí se vybaví Pardubice a Kunětická hora. Tato dvě místa jsou pravděpodobně nejnavštěvovanějšími v kraji. Svůj podíl na tom může mít poloha Pardubic na hlavním evropském železničním koridoru. V tomto případě je však toto umístění spíše hrozbou, protože většina návštěvníků zde nepřenocuje.

Zvýšení návštěvnosti by pomohla kvalitní propagace. I když se o ni Pardubický kraj velmi snaží (účastnil se i několika zahraničních veletrhů), měl by být prezentován jako kraj, který je vhodný pro dlouhodobější pobyty. Bohužel, osobně se s propagací kraje jako celku setkávám velmi málo. Několikrát jsem narazila na reklamu, ale jednalo se spíše o odborné časopisy cestovního ruchu, které se pravděpodobně nezasvěcenému člověku do rukou nedostanou, a opět se ve většině případů jedná pouze o propagaci turistického regionu Pardubicko. Kraj by měl rozšířit povědomí i o dalších místech a turistických oblastech. Využít například deníků, které vychází celorepublikově,

televize, rádií nebo právě internetu, který má dnes největší potenciál. Těm turistům, kteří už dorazili do Pardubic, by mohl být poskytnut tip na návštěvu dalších zajímavých míst v kraji pomocí reklamních obrazovek v pardubické MHD nebo velkoplošných obrazovek, kterých je v centru umístěno hned několik. Reklama by kromě češtiny měla být také v několika jazykových mutacích. Stejně tak by se mělo zvýšit povědomí o tom, že Pardubický kraj není pouze rovina, jak si mnozí myslí, ale že je zde v zimním období možno využít několika lyžařských středisek, ať už se jedná o Králický Sněžník na severu, nebo Hlinsko na jihu.

Dále bych kraj prezentovala jako místo s poutavou historií a rodiště mnoha významných osobností. Mohl by být vytvořen např. speciální webový portál, kde by na jednom místě byly popsány jednotlivé historické události, informace o rodácích a místech s nimi spojených, která jsou přístupná turistům, a která mohou navštívit. Mohla by být vytvořena speciální cyklotrasa mapující tato místa. Toto téma by mohlo dále být více rozebíráno v dalších bakalářských pracích.

S propagací kraje úzce souvisí turistické značení, které je dle mého názoru na některých místech, stále nedostatečné. Jedná se zejména o méně známé a méně navštěvované památky. Jako příklad uvedu rodný dům bratranců Veverkových v Rybitví. Na hlavní silnici spojující Pardubice s Lázněmi Bohdaneč vedoucí právě přes Rybitví se nenachází jediné turistické značení, které by oznamovalo, že zde leží rodný dům bratranců Veverkových a pole, kde poprvé použili své ruchadlo. První turistickou značku je možné nalézt až na křižovatce vedlejších silnic, zhruba 500 m od hlavního tahu. Památka tak přichází o potenciální návštěvníky, kteří tudy projíždějí.

Dalším problémem, se kterým se kraj potýká, je dopravní infrastruktura. Špatný stav vozovek je pravděpodobně všeobecný problém, na který nejsou finance, a který se každoročně opakuje. Města i jeho obyvatelé jsou pravidelně zatěžováni dopravními zácpami. Tento problém se objevoval zejména na křižovatce u pardubického PARAMA a v Chrudimi, jejíž průjezd se v dopravní špičce mohl protáhnout i na několik desítek minut. Oba tyto případy by měly být v blízké době vyřešeny. Zmiňovaná pardubická křižovatka je přestavována a v době psaní této bakalářské práce se blíží jednání o vybudování obchvatu Chrudimi, který by měl městu velmi ulevit. V souvislosti

s návštěvností kraje by také velmi prospělo dokončení silnice E35, která by mohla do kraje přivést další turisty.

Pardubický kraj je rájem pro cyklisty. Nachází se zde hustá síť cyklostezek. Tyto cyklostezky by mohly být rozšířeny tak, aby propojovaly nejen jednotlivé památky, ale také by mohly propojit sousední kraje, případně krajská města.

Na spokojenost s pobytem v kraji má velký vliv kvalita služeb. Většina respondentů byla se svým ubytováním spokojena, přesto se najdou nedostatky, které je třeba řešit. Většina hotelů je vybavena bezdrátovým připojením k internetu, bohužel, ne vždy je připojení dostatečně rychlé a stabilní, a to i v případě, že se jedná o hotel konferenční. Hotelům bych na základě požadavků respondentů navrhla odhlučnění budov, renovaci vybavení pokojů a nabídnout zákazníkovi některé z doplňkových služeb jako je wellness či fitness.

Restaurace se často potýkají s problémem, kdy selhává lidský faktor. Personál je nepříjemný, neochotný nebo pomalý. Zde je nutný zásah vedoucího, který by měl tento problém určitým způsobem řešit, např. motivací zaměstnance, případně použitím mystery shoppingu. Vhodné by bylo rozšíření nabídky o jídla pro osoby vyžadující speciální stravování, používat čerstvé ryby z místních rybníků a nabízet další místní speciality.

V souvislosti s místní specialitou, by se jistě nabízelo konání prohlídek v některém z podniků vyrábějících perník, kde by návštěvníci byli seznámeni se současným postupem a moderními technologiemi v procesu výroby.

Závěrem doufám, že jsem splnila všechny cíle, které jsem si v úvodu stanovila, a že tato bakalářská práce napomůže k rozvoji cestovního ruchu a ke zlepšení celkového mínění o Pardubickém kraji.

Seznam použitých zdrojů

BARTOŠ, Štěpán a František ŠEBEK, 2004. *Pardubický kraj*. Pardubice: Helios, 199 s. ISBN 80-852-1116-5.

BRONCOVÁ, Dagmar, 1999. *Pardubice: Kniha o městě*. Praha: Milpo Media, 238 s. ISBN 80-860-9812-5.

CZECHTOURISM, © Copyright 2005-2013. Pardubický kraj. In: *CzechTourism* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: http://www.czechtourism.cz/files/kov/seminare/manualy_2013/11_02_13_vychodni_cesty.pdf

ČESKÁ TELEVIZE, © 1996-2013. 64. zlatá přilba už čeká v trezoru na nejlepšího plochodrážníka. *Česká televize* [online]. 14. 9. 2012 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/195813-64-zlata-prilba-uz-ceka-v-trezoru-na-nejlepsiho-plochodraznika/>

ČESKÝ ROZHLAS, © 1997-2013. Pardubický zámek se chlubí nově zrestaurovanou kaplí. *Český rozhlas* [online]. 2. března 2013 v 01:00 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/regiony/_zprava/pardubicky-zamek-se-chlubi-nove-zrestaurovanou-kapli--1182369

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, © 2013a. Obyvatelstvo v Pardubickém kraji a jeho okresech v 1. - 3. čtvrtletí 2012. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. 12.12. 2012 [cit. 2013-02-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_v_pardubickem_kraji_a_jeho_okresech_v_1_3_ctvrtleti_2012

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, © 2013b. Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2011). *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. 11.1. 2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_%28udaje_za_rok_2011%29

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, © 2013c. Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu v Pardubickém kraji v roce 2011. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. 27.7.2012 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/kapacita_a_navstevnost_hromadnych_ubytovacich_zarizeni_cestovniho_ruchu_v_pardubickem_kraji_v_roce_2011

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, © 2013d. Cestovní ruch v Pardubickém kraji ve 4. čtvrtletí a v roce 2012. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. 8.2.2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: https://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/cestovni_ruch_v_pardubickem_kraji_ve_4_ctvrtleti_a_v_roce_2012

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, © 2013e. Hromadná ubytovací zařízení České republiky: Pardubický kraj. *Český statistický úřad* [online]., 1.3.2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/lexikon/uz.nsf/openkraj?openform&:cz053>

DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP, 2004. *Velká cestovní kniha: Hrady, zámky a kláštery Česká republika*. Praha: Soukup & David. ISBN 80-860-5075-0.

DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP, 2011. *Velká turistická encyklopedie: Pardubický kraj*. Praha: Euromedia Group, 328 s. ISBN 978-80-242-2972-0.

EAST BOHEMIAN AIRPORT, 2007. Historie. *Letiště Pardubice* [online]. 25.01.2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.airport-pardubice.cz/letiste/historie.htm>

EKOTOXA, S.R.O, © 2011. Koncepce ochrany přírody Pardubického kraje: Aktualizace 2012. In: KRAJSKÝ ÚŘAD PARDUBICKÉHO KRAJE. *Pardubický kraj* [online]. 27.2.2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.pardubickykraj.cz/viewDocument.asp?document=24508&file=24637>

FIRMA NOVOTNÝ, © Copyright 2013. Pardubický perník - Firma Novotný. *Novotný: Pardubický zdobený perník* [online]. 20.12.2012 16:00 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.pardubicky-pernik.cz/>

GALILEO CORPORATION, © 2013a. Historický vývoj. *Státní hrad Kunětická hora* [online]. 27.02.2013 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.hrad-kunetickahora.cz/historie/historicky-vyvoj/>

GALILEO CORPORATION, © 2013b. Národní kulturní památka Litomyšl: Historie. *Zámek Litomyšl: Národní kulturní památka* [online]. 01.03.2013 [cit. 2013-02-05]. Dostupné z: <http://www.zamek-litomysl.cz/historie/>

HLUŠIČKOVÁ, Hana, edit., 2002. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri, 597 s. ISBN 80-727-7044-6.

HLUŠIČKOVÁ, Hana, edit., 2003. *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri, 617 s. ISBN 80-727-7045-4.

KRAJSKÁ SPRÁVA ČSÚ V PARDUBICÍCH, © 2013. Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Pardubického kraje v roce 2011. In: *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. 13.9. 2012 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/6A002F4C43/\\$File/53136412.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/6A002F4C43/$File/53136412.pdf)

KRAJSKÝ ÚŘAD PARDUBICKÉHO KRAJE, © 2011. Vodní doprava a vodní cesty. *Pardubický kraj* [online]. 27.2.2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://www.pardubickykraj.cz/externi/osrk/koncept_upvucpk/text/pz_b61e.htm

MLEJNKOVÁ, Lucie a kol., 2001. *Procházka po krajích České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj a DaDa, 233 s. ISBN 80-903-0640-3.

Muzeum perníku, 1998-2013. *Perníkové hejtmanství* [online]. 26.02.2013 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.pernikova-chaloupka.cz/tema/tema.phtml?id=1524>

PAMÁTNÍK DR. E. HOLUBA, © 2010-2013. Historie vzniku památníku Dr. Emila Holuba. *Africké muzeum Dr. Emila Holuba* [online]. 19.11.2012 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.holubovomuzeum.cz/kdo-to-byl-dr-emil-holub/historie-vzniku-pamatniku-dr-emila-holuba.html>

PEKÁREK, Aleš, © 2000-2007. Skanzen Soubor lidových staveb Vysočina. *Skanzen Vysočina* [online]. 21.04.2008 [cit. 2013-01-30]. Dostupné z: <http://www.pruvodce.com/vysocina/>

REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA PARDUBICKÉHO KRAJE, [2008]. Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji: Analytická část. In: *Východní Čechy: Destinační společnost* [online]. Destinační společnost Východní Čechy, [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: http://www.vychodni-cechy.org/cs/ke-stazeni/doc_view/54-strategie-rozvoje-cestovniho-ruchu-v-pardubickem-kraji-na-obdobi-2010-2015-analyticka-cast?tmpl=component&format=raw

SDRUŽENÍ PARDUBICKÝ PERNÍK, © 2007. O perníku a historie. *Sdružení Pardubický perník* [online]. [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.sdruzenipardubickypernik.cz/sekce/o-perniku-a-historie>

SMETANOVA LITOMYŠL, [1999]. Festival Smetanova Litomyšl. *Smetanova Litomyšl* [online]. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://festival.smetanovalitomysl.cz/festival-smetanova-litomysl/>

ŠÁRA, Lubomír, © 2007-2012. Pardubický kraj. In: ŠÁRA, Lubomír a Michael ŠÁRA. *Regiony* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.regiony.ic.cz/tisk/pardubicko.pdf>

VČM PARDUBICE, © 2008. Zlatá přilba. *60 ročníků Zlaté přilby v Pardubicích: Katalog k výstavě* [online]. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://www.vcm-sbirky.cz/zlataprilba/trofej.html>

Fotografie dostupné z:

- [1] http://www.vychodni-cechy.org/cs/ke-stazeni/doc_view/54-strategie-rozvoje-cestovniho-ruchu-v-pardubickem-kraji-na-obdobi-2010-2015-analyticka-cast?tmpl=component&format=raw
- [2] <http://www.sps.letohrad.cz/stranky/foto1/fotostr/MA-014.htm>
- [3] <http://work.xhtml-css.cz/pardubice/cz/vylety-po-okoli.html#clanek2>
- [4] <http://www.vcm.cz/museum/castle.html>

- [5] http://www.vyletnik.cz/hrady-a-zamky/vychodni-cechy/zelezne-hory-a-chrudimsko/5585-nove_hrady/
- [6] <http://www.profimedia.cz/fotografie/namesti-republiky-kostel-sv-bartolomeje-pardubice/0006112022/>
- [7] http://ekonomika.idnes.cz/pardubicky-pernik-bude-chraneny-daf-/ekonomika.aspx?c=A071109_131456_ekonomika_vem
- [8] http://www.czecot.cz/turisticky-objekt/10062_automaticke-mlyny-pardubice
- [9] <http://www.nm.cz/Naprstkovo-muzeum/Vystavy-NpM/DR-EMIL-HOLUB-PRIBEH-CESTOVATELE.html>

Přílohy

Dotazník

Vážení respondenti,

jmenuji se Aneta Friedová a jsem studentkou Vysoké školy polytechnické v Jihlavě. Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění dotazníku, jehož výsledky použiji ve své bakalářské práci na téma "Prezentace Pardubického kraje z hlediska cestovního ruchu". Dotazník je určen všem, kteří někdy využili služeb cestovního ruchu v Pardubickém kraji. Dotazník je zcela anonymní a zabere jen pár minut.

Předem děkuji!

Vysvětlivky:

- ☐ Zvolte pouze 1 odpověď
- ☐ Můžete vybrat více odpovědí

1. Kde se nachází místo Vašeho trvalého bydliště?

- ☐ Jihočeský kraj
- ☐ Jihomoravský kraj
- ☐ Karlovarský kraj
- ☐ Královéhradecký kraj
- ☐ Liberecký kraj
- ☐ Moravskoslezský kraj
- ☐ Olomoucký kraj
- ☐ Pardubický kraj
- ☐ Plzeňský kraj
- ☐ Praha
- ☐ Středočeský kraj
- ☐ Ústecký kraj
- ☐ Vysočina
- ☐ Zlínský kraj
- ☐ Slovensko

2. Po kolikáté jste v Pardubickém kraji?

- ☐ Poprvé
- ☐ Podruhé
- ☐ Po třetí
- ☐ Po čtvrté a více

3. Jaký je hlavní účel Vaší cesty?

- ☐ Dovolená/výlet
- ☐ Návštěva příbuzných/známých
- ☐ Práce/škola
- ☐ Zdravotní léčba
- ☐ Jiný

4. Kde jste se informoval(a) o Pardubickém kraji a jeho turistických atraktivitách?

- ☐ Na internetu
- ☐ V průvodci, knize
- ☐ V informačním centru
- ☐ V televizi, rozhlasu
- ☐ U příbuzných/známých
- ☐ V tištěných letácích
- ☐ Jinde
- ☐ Nezjišťoval(a) jsem informace

5. Jak je Vaše cesta zajištěna?

- ☐ Individuálně
- ☐ Přes zprostředkovatele (CK/CA)
- ☐ Služební cesta
- ☐ Jinak

6. S kým cestujete?

- ☐ Sám/sama
- ☐ S rodinou/známými
- ☐ S partnerem
- ☐ Jiné

7. Jaké události/památky jste během své cesty navštívil(a)?

- ☐ Přírodní památky
- ☐ Kulturně-historické památky
- ☐ Církevní památky
- ☐ Lázně
- ☐ Kulturní a společenské akce, sportovní utkání
- ☐ Žádné

8. Jaké místo v Pardubickém kraji podle Vás stojí za návštěvu?

.....

.....

9. Jaké místo nesplnilo Vaše očekávání? (nepovinná otázka)

.....

.....

10. Jak dlouho bude trvat Vaše cesta po kraji?

- ☐ 1 den a méně (přejděte na otázku 14)
- ☐ 2-7 dní
- ☐ 8-14 dní
- ☐ Více než 14 dní

11. Jaké ubytování jste zvolil(a)?

- ☐ Hotel
- ☐ Ubytovna
- ☐ Penzion
- ☐ Kemp
- ☐ Ubytování v soukromí
- ☐ U příbuzných/známých (přejděte na otázku 14)
- ☐ Kombinace uvedených možností
- ☐ Jiné

12. Kvalita ubytování odpovídala ceně

- ☐ Souhlasím
- ☐ Spíše souhlasím
- ☐ Nevím
- ☐ Spíše nesouhlasím
- ☐ Nesouhlasím
- ☐ Nemůžu posoudit

13. Můžete prosím uvést, s čím jste byl(a) při ubytování spokojen(a) případně nespokojen(a)? (nepovinná otázka)

.....

.....

.....

14. Stravujete se během pobytu v kraji v restauračních zařízeních?

- ☐ Ano
- ☐ Ne (přejděte na otázku 17)

15. Jak byste ohodnotil(a) obsluhu a služby poskytované stravovacím zařízením?

- ☐ Výborně
- ☐ Chvalitebně
- ☐ Dobře
- ☐ Dostatečně
- ☐ Nedostatečně

16. Můžete prosím uvést, s čím jste byl(a) spokojen(a) případně nespokojen(a)?
(nepovinná otázka)

.....

.....

.....

17. Zdají se Vám ceny za poskytované služby v kraji vysoké?

- ☐ Ano
- ☐ Ne
- ☐ Nedokážu posoudit

18. Jak celkově hodnotíte návštěvu Pardubického kraje? (jako ve škole)

1 2 3 4 5

19. Myslíte si, že v budoucnu znovu využijete služeb Pardubického kraje?

- ☐ Ano
- ☐ Spíše ano
- ☐ Nevím
- ☐ Spíše ne
- ☐ Ne

20. Souhlasíte s tvrzením, že Pardubický kraj je v porovnání s ostatními kraji turisticky atraktivní?

- ☐ Souhlasím
- ☐ Spíše souhlasím
- ☐ Nevím
- ☐ Spíše nesouhlasím
- ☐ Nesouhlasím

21. Jaké má podle Vás Pardubický kraj přednosti?

- ☐ Velké množství přírodních, kulturních a dalších atraktivit
- ☐ Dobrá dopravní dostupnost
- ☐ Kvalitní propagace
- ☐ Kvalita poskytovaných služeb
- ☐ Dobrý stav vozovek
- ☐ Jiné (uveďte)

.....
.....

22. V čem spočívají nedostatky Pardubického kraje?

- ☐ Nedostačující množství přírodních, kulturních a dalších atraktivit
- ☐ Špatná dopravní dostupnost
- ☐ Nedostatečná informovanost o kraji
- ☐ Neodpovídající kvalita nabízených služeb
- ☐ Špatný stav vozovek
- ☐ Jiné (uveďte)

.....
.....

23. Máte další zkušenosti nebo komentáře k pobytu v Pardubickém kraji? (nepovinná otázka)

.....
.....

24. Pohlaví

- ☐ Muž
- ☐ Žena

25. Věková skupina

- ☐ 15 a méně
- ☐ 16 – 35
- ☐ 36 – 55
- ☐ 56 – 70
- ☐ 71 a více

26. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- ☐ Základní
- ☐ Vyučen
- ☐ Vyučen s maturitou
- ☐ Středoškolské
- ☐ Vysokoškolské

27. Vaše současné ekonomické zařazení

- ☐ Zaměstnaný
- ☐ Student
- ☐ Nezaměstnaný
- ☐ OSVČ
- ☐ Na mateřské/penzista

Děkuji za Váš čas!